

**REVIDIRANA DRŽAVNA STRATEGIJA ZA RAD NA
PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA**

Sarajevo, svibanj 2018. godine

1. UVOD.....	3-4
1.1 RAZLOZI ZA IZRADU STRATEGIJE.....	4-6
1.2 CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI.....	6-7
2. EFIKASNOST U PROCESUIRANJU.....	7
2.1. PODACI O PREDMETIMA.....	7-9
Centralizirana evidencija.....	10-11
2.2. UPRAVLJANJE PREDMETIMA.....	11-15
Kriteriji za ocjenu složenosti predmeta.....	15-16
Rok za procesuiranje.....	16
Ujednačavanje sudske prakse.....	17
3. KAPACITETI ZA PROCESUIRANJE.....	17-24
4. REGIONALNA SURADNJA.....	25-26
5. ZAŠTITA I PODRŠKA ŽRTAVA I SVJEDOKA.....	26
5.1. ZAŠTITA SVJEDOKA.....	26-27
5.2. PODRŠKA ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA.....	27-28
6. PROVOĐENJE STRATEGIJE I NADZOR.....	28
Imenovanje.....	28
Način rada i podrška radu Nadzornog tijela.....	28-30
7. FINACIJSKI ASPEKTI.....	30

REVIDIRANA DRŽAVNA STRATEGIJA ZA RAD NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA

1. UVOD

U periodu od 1992. do 1995. Bosna i Hercegovina bila je poprište oružanih sukoba u kojima su učinjena teška, sistematska i masovna kršenja međunarodnog humanitarnog prava, a kao posljedica rata izgubljeni su mnogi ljudski životi, brojno stanovništvo je izbjeglo ili raseljeno, veliki broj osoba se još uvijek vode kao nestale, i učinjene su i druge teške povrede osnovnih ljudskih prava i sloboda. Sprječavanje nekažnjivosti i suočavanje s nedavnim ratnim događajima označeno je kao jedan od osnovnih preduvjeta za postupno pomirenje i napredak Bosne i Hercegovine, kako na unutarnjem tako i na vanjskom planu, u procesu Europskih integracija. Prvi korak u suočavanju s prošlošću jeste procesuiranje i kažnjavanje osoba odgovornih za djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim humanitarnim pravom. Postoji jasna opredijeljenost Bosne i Hercegovine i međunarodne zajednice da zauzme efikasniji i sveobuhvatniji pristup problematici procesuiranja predmeta ratnih zločina. S tim u svezi, rezolucijom Vijeća sigurnosti br. 808 od 22.2.1993. godine i 827 od 25.5.1993. godine formiran je Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) s ciljem da procesuiraju počinitelje kaznenih djela protiv čovječnosti i ratnih zločina. Imajući u vidu rezolucije 1503 od 28.8.2003. godine o završetku rada MKSJ-a, uspostavljeni su odjeli za ratne zločine u okviru Suda i Tužiteljstva Bosne i Hercegovine (BiH), čiji je zadatak da nastave rad na predmetima ratnih zločina u skladu s najvišim međunarodnim standardima iz oblasti kaznenog prava i zaštite ljudskih prava.

Usljed masovnosti počinjenih kršenja međunarodnog humanitarnog prava, brojne odgovorne osobe su još uvijek nekažnjene i postoji veliki broj neriješenih predmeta. Bosna i Hercegovina se suočava s nedostatkom sveobuhvatne metode u procesu rješavanja ovih pitanja. U pokušaju da iznađe sistematski pristup problematici rješavanja velikog broja predmeta ratnih zločina što je osnovni zadatak ove Strategije, Ministarstvo pravde BiH je u rujnu 2007. godine osnovalo *Radnu grupu za izradu državne strategije za rad na predmetima i rješavanje pitanja vezanih za ratne zločine*. Vijeće ministara BiH je 29.12.2008. godine usvojilo Državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina (u daljnjem tekstu Strategija).

U fokusu rada na pripremi Strategije su bili prvenstveno pravosudni aspekti problematike rješavanja predmeta ratnih zločina. Strategija je komplementarna sa Strategijom za reformu sektora pravde koju je usvojilo Vijeće ministara BiH.

S ciljem praćenja i vršenja nadzora nad implementacijom Strategije i realizacijom predviđenih ciljeva Vijeće ministara je po usvajanju iste, 2009. godine, donijelo Odluku o uspostavi Nadzornog tijela za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (u daljnjem tekstu: Nadzorno tijelo).

S obzirom da svi ciljevi predviđeni Strategijom nisu ostvareni u zacrtanim rokovima te s obzirom na broj predmeta ratnih zločina u radu u tužiteljstvima u BiH, javila se potreba za izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom). Shodno navedenom, Vijeće ministara je 12.4.2017. godine osnovalo Radnu grupu za izradu izmjena i dopuna Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina. U skladu s navedenom odlukom stručnu pomoć ovoj radnoj grupi pružali predstavnici Suda BiH i Tužiteljstva BiH, te predstavnici Udruženja sudaca i Udruženja tužitelja u RS i FBiH. Također, Misija OESS-a u BiH je pružila značajnu podršku ovoj radnoj grupi.

Naime, s obzirom na dosadašnje iskustvo i identificirane probleme u implementaciji Strategije, predviđeno je da se kroz izmjene i dopune Strategije (revidiranu Strategiju) predvide adekvatni mehanizmi koji će unaprijediti procesuiranje predmeta ratnih zločina u sudovima i tužiteljstvima u BiH kroz odgovarajuću raspodjelu predmeta ratnih zločina između pravosuđa na nivou BiH i entiteta i Brčko distrikta BiH te prvenstveno osigurati efikasnije procesuiranje najsloženijih i najprioritetnijih predmeta ratnih zločina u postavljenim rokovima.

Izrazi koji su radi preglednosti dani u jednom gramatičkom rodu, bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

1.1. RAZLOZI ZA IZRADU IZMJENA I DOPUNA STRATEGIJE

Izmjena i dopuna Strategije (revidirana Strategija) fokus stavlja na one oblasti koje su u okviru zaključaka i izvještaja Nadzornog tijela¹, kao tijela nadležnog za praćenje provođenja i ocjenu stupnja realizacije Strategije prepoznate kao nerealizirane. Na osnovi uočenih problema u praksi i izostanka očekivanih rezultata, te izmijenjenih okolnosti u pogledu uvjeta za procesuiranje predmeta ratnih zločina, identificirane su oblasti koje je izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) bilo potrebno obuhvatiti. To su pitanja adekvatnog određivanja:

- (1) prioritnog procesuiranja najsloženijih predmeta ratnih zločina,
- (2) kriterija za ocjenu složenosti predmeta ratnih zločina,
- (3) roka procesuiranja,
- (4) mehanizma prenošenja predmeta na entitetski nivo i nivo Brčko distrikta BiH (raspodjela predmeta),
- (5) ujednačavanje sudske prakse,
- (6) procjene ljudskih i materijalnih kapaciteta,
- (7) regionalne suradnje,
- (8) pojačanog nadzora nad provođenjem izmijenjene i dopunjene Strategije (Nadzorno tijelo).

---

¹ Izvještaj Nadzornog tijela za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina za period od 1.1.2009. - 30.6.2015. godine s prijedlogom mjera i ažurirana analiza implementacije Državne strategije zaključno sa 2016. godinom

Razlozi za izradu izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) su identificirani kroz analizu i zaključke Nadzornog tijela u svezi ostvarenja pojedinačnih ciljeva i očekivanih rezultata koje je Strategija predvidjela, kao i slabosti uočenih u praksi.

Prvi i najvažniji cilj propisan Strategijom – ”Procesuirati najsloženije i najprioritetnije predmete ratnih zločina u roku od 7 godina te procesuirati ostale predmete ratnih zločina u periodu od 15 godina od usvajanja Strategije”, nije ostvaren s obzirom da je rok za procesuiranje najsloženijih i najprioritetnijih predmeta ratnih zločina istekao u prosincu 2015. godine.

Prema podacima Tužiteljstva BiH, ovo tužiteljstvo u radu i dalje ima veliki broj ovih predmeta.

Dakle, jedan od osnovnih zadataka izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) je upravo bilo definiranje novog roka za procesuiranje najsloženijih predmeta.

Realizacija prvog strateškog cilja je ovisila o realizaciji drugih strateških ciljeva s obzirom da je najveći broj drugih ciljeva i mjera upravo pretpostavka za ostvarenje ovog cilja.

Ako promatramo implementaciju cjelokupne Strategije, evidentno je da kašnjenje u realizaciji većine drugih ciljeva i mjera utjecalo i na neostvarivanje ovog prvog i najvažnijeg. Naime, iako je Nadzorno tijelo konstatiralo da je najveći broj ciljeva i mjera ostvaren, to je urađeno sa znatnim kašnjenjem, što je utjecalo na procesuiranje predmeta u zadanim rokovima.

Analiza pojedinačnih dijelova Strategije pokazuje upravo da je izostalo pravovremeno ostvarenje osnovnih pretpostavki za procesuiranje predmeta ratnih zločina. Tako je npr. centralizirana evidencija o svim predmetima ratnih zločina u bh. pravosuđu uspostavljena 2011. godine, a rok predviđen Strategijom je bio 30 dana nakon njenog usvajanja. Pored navedenog, jedan od razloga za nedovoljno efikasno procesuiranje najsloženijih predmeta i protek roka od sedam godina su i nedovoljni kapaciteti za procesuiranje. Naime, tek od 2013. godine su znatno ojačani kapaciteti Tužiteljstva BiH i ono raspolaže odgovarajućim ljudskim resursima za procesuiranje predmeta ratnih zločina.

Nefunkcioniranje mehanizma raspodjele predmeta između pravosuđa na nivou BiH i nivoa entiteta i Brčko distrikta BiH, na način kako je to Strategija predvidjela, je jedan od razloga nedovoljno efikasnog procesuiranja najsloženijih predmeta od strane Tužiteljstva BiH. Ukoliko se promatraju efekti mehanizma raspodjele predmeta, tj. podaci o prijenosu predmeta na entitetski nivo i nivo Brčko distrikta BiH evidentno je da, osim u 2012. godini kada je ustupljeno preko 200 predmeta ratnih zločina, dinamika prijenosa predmeta nije bila adekvatna, naročito ako se uzme u obzir da je u isto vrijeme došlo do preuzimanja značajnog broja predmeta od entitetskog i pravosuđa Brčko distrikta BiH.

Jedno od osnovnih pitanja na kojima je bio fokus izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) je bilo upravo uspostavljanje efikasnijeg mehanizma raspodjele predmeta i to na osnovi izmijenjenih kriterija za ocjenu složenosti predmeta kao i usuglašanih izmijenjenih tumačenja istih, koji će omogućiti ustupanje većeg broja manje složenih predmeta pravosuđu

entiteta i Brčko distrikta BiH. Naime, kako bi se osigurao prijenos većeg broja manje složenih predmeta te omogućilo da Sud i Tužiteljstvo BiH procesuiraju najsloženije predmete, bilo je potrebno izmijeniti kriterije za ocjenu složenosti predviđene Strategijom i od strane svih aktera, prvenstveno Suda BiH i Tužiteljstva BiH te pravosudnih institucija entiteta i Brčko distrikta BiH, usuglasiti jedinstveno tumačenje ovih kriterija.

S tim u svezi, u očekivanju intenzivnijeg prijenesa predmeta ratnih zločina, javila se potreba za ponovnom procjenom kapaciteta okružnih i kantonalnih sudova i tužiteljstava, te pravosudnih institucija Brčko distrikta BiH za procesuiranjem predmeta ratnih zločina. Iako su materijalni i ljudski resursi ovih institucija znatno ojačani kroz podršku Europske unije u okviru programa pomoći IPA 2012/2013, značajnije ustupanje predmeta ratnih zločina se očekuje upravo po isteku ove podrške. U tom smislu neophodno je da relevantne vlade osiguraju sredstva za procesuiranje predmeta ratnih zločina na svim nivoima, kroz nastavak angažiranja suradnika za podršku svjedocima, stručnih suradnika i savjetnika, istražitelja i drugog osoblja.

U tom smislu, kako bi se osiguralo procesuiranje predmeta ratnih zločina na svim nivoima pravosuđa u roku zadanom izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) predviđena je daljnja analiza ljudskih kapaciteta i materijalnih resursa sudova i tužiteljstava za procesuiranje predmeta ratnih zločina i jačanje ovih resursa tamo gdje se za to pojave potrebe.

Kada je u pitanju praćenje i nadzor nad provođenjem Strategije, Vijeće ministara je 2009. godine, kako je to bilo predviđeno Strategijom, osnovalo Nadzorno tijelo sa zadatkom da prati implementaciju Strategije i procjenjuje ostvarene rezultate. Nadzorno tijelo je od osnivanja održalo preko 70 sastanaka i usvojilo oko 300 zaključaka u svezi različitim aspektima implementacije Strategije i dostavilo ih relevantnim institucijama. Međutim, kako nadležne institucije u velikom broju slučajeva nisu realizirale zaključke Nadzornog tijela, tako se javila potreba za unaprjeđenjem mehanizma nadzora i kontrole nad provođenjem Strategije. Jedan od načina osiguranja adekvatnog mehanizma kontrole je jačanje uloge i statusa Nadzornog tijela, i to kroz uspostavljanje sistema izvještavanja relevantnih institucija o provođenju, zaključaka uputa i preporuka Nadzornog tijela. Unaprjeđenjem mjera za praćenje i nadzor nad provođenjem strateških ciljeva i mjera od strane nadležnih institucija, osnažuje se i mehanizam odgovornosti istih za nepoštivanje odluka Nadzornog tijela.

1.2. CILJEVI I OČEKIVANI REZULTATI

- a. Procesuirati najsloženije i najprioritetnije predmete ratnih zločina pred Sudom BiH i Tužiteljstvom BiH, a ostale predmete pred pravosudnim tijelima entiteta i Brčko distrikta, sve do kraja 2023. godine.
- b. Redovno ažuriranje evidencija o svim predmetima ratnih zločina koji se nalaze pred BH pravosuđem na nivou Suda i Tužiteljstva BiH;
- c. Osigurati efikasno upravljanje predmetima ratnih zločina, odnosno njihovo raspoređivanje između pravosuđa na nivou BiH i pravosuđa entiteta i Brčko distrikta BiH, koje će omogućiti procesuiranje u zadanom vremenskom periodu;

- d. Prioritetno procesuirati najodgovornije učinitelje pred Sudom BiH uz pomoć usuglašanih kriterija za selekciju i prioritizaciju predmeta;
- e. Nastaviti s ujednačavanjem sudske prakse u predmetima ratnih zločina kako bi se osigurala pravna sigurnost i jednakost građana pred zakonom;
- f. Dodatno ojačati kapacitete pravosuđa i policije u čitavoj BiH za rad na predmetima ratnih zločina;
- g. Poboljšati ostvarenu suradnju sa zemljama u regiji po pitanju predmeta ratnih zločina u cilju napretka u cijeloj regiji;
- h. Nastaviti osiguravati i unaprjeđivati zaštitu, podršku i isti tretman svih žrtava i svjedoka u postupcima pred svim sudovima u BiH;
- i. Ojačati uspostavljeni sistem kontrole i nadzora nad provođenjem mjera iz izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije);

2. EFIKASNOST U PROCESUIRANJU

U ovom dijelu analizirana su međusobno povezana pitanja, a odnose se na: podatke o broju predmeta i njihovoj strukturi; kakav utjecaj broj i struktura predmeta imaju na korištenje postojećih materijalnih i kadrovskih kapaciteta u pravosuđu, kao i potrebu za budućim ulaganjima u kapacitete; upravljanje velikim brojem predmeta u smislu njihove raspodjele između pravosuđa na nivou BiH i pravosuđa entiteta i Brčko distrikta BiH; te ujednačavanje sudske prakse vezane za primjenu materijalnog zakona u predmetima ratnih zločina.

2.1. PODACI O PREDMETIMA

Postojanje jedinstvenih, egzaktnih i kvalitativnih statističkih podataka o broju i prirodi otvorenih predmeta ratnih zločina, predstavlja jedan od neophodnih preduvjeta za osmišljavanje efikasnog strateškog plana koji će imati realne implikacije na resurse.

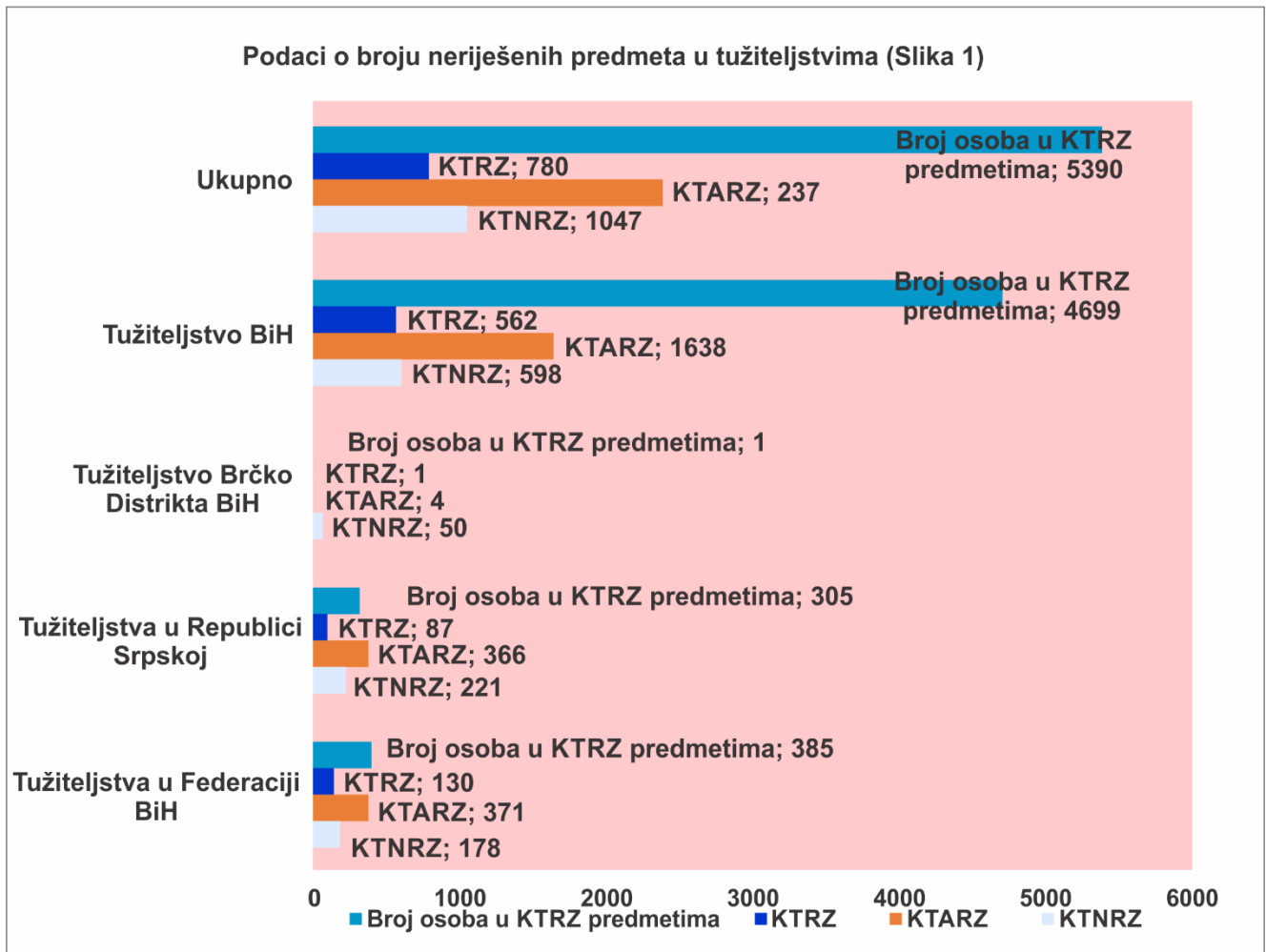
Jedan od ispunjenih ciljeva predviđenih Strategijom je bilo uspostavljanje Centralizirane evidencije predmeta ratnih zločina o svim nezavršenim predmetima ratnih zločina pri Tužiteljstvu BiH. Pored navedenog, pri Sudu BiH je uspostavljena evidencija o broju potvrđenih optužnica, izrečenih prvostupanjskih presuda i pravomoćnih presuda u predmetima ratnih zločina pred sudovima u BiH počevši od 1. ožujka 2003. godine.

Izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) je naglašena obveza daljnjeg ažuriranja ovih evidencija s ciljem postojanja jedinstvenih podataka o svim predmetima ratnih zločina koji se vode u tužiteljstvima i pred sudovima u BiH.

Pored navedenog, u okviru procesa informatizacije pravosudnog sistema u BiH, u svim sudovima i tužiteljstvima je implementiran Sustav za automatsko upravljanje predmetima u sudovima i tužiteljstvima - (T)CMS, na temelju kojeg je omogućeno dobivanje egzaktnih statističkih podataka o predmetima ratnih zločina. Prikaz broj neriješenih predmeta pred

tužiteljstvima u BiH, zaključno sa 31.12.2017. godine, prema podacima iz TCMS-a dan je u grafikonu (slika 1.) koji prikazuje ukupan broj neriješenih predmeta ratnih zločina (KTRZ, KTARZ, KTNRZ)² koji se vode pred Tužiteljstvom BiH, te tužiteljstvima Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH. Sljedeći grafikoni (slika 2 i 3.) daju prikaz broja neriješenih KTRZ predmeta u fazi prijave i fazi istrage pred tužiteljstvima u BiH na dan 31.12.2017. godine.

Slika 1

² KTRZ označava predmete ratnih zločina u kojima je poznat počinitelj, KTNRZ označava predmete ratnih zločina u kojima su počinitelji nepoznati, dok KTARZ označava predmete u kojima nije izvjesno postojanje kaznenog djela ratnih zločina i također služi za oznaku raznih kaznenih predmeta u svezi s predmetima ratnih zločina.

Neriješeni KTRZ predmeti u fazi prijave i istrage (Slika 2 – tablice 1 i 2)

Tablica 1 – Broj neriješenih KTRZ predmeta u fazi prijave na dan 31.12.2017. godine

	Prijave	
	Predmeti	Osobe
Tužiteljstva u FBiH	18	76
Tužiteljstva u RS	9	21
Tužiteljstvo Brčko Distrikt BiH	0	0
Tužiteljstvo BiH	334	3583
Ukupno	361	3680

Tablica 2 – Broj neriješenih KTRZ predmeta u fazi istrage na dan 31.12.2017. godine

	Istrage	
	Predmeti	Osobe
Tužiteljstva u FBiH	112	309
Tužiteljstva u RS	78	284
Tužiteljstvo Brčko Distrikt BiH	1	1
Tužiteljstvo BiH	228	1116
Ukupno	419	1710

Centralizirana evidencija

S obzirom da su izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) usvojeni izmijenjeni kriteriji za ocjenu složenosti predmeta i dano novo usuglašeno tumačenje istih, potrebno je postojeću centraliziranu evidenciju svih predmeta ratnih zločina pri Tužiteljstvu BiH ažurirati i predmete kategorizirati u skladu s ovim kriterijima tj. izvršiti revidiranje postojeće kategorizacije složenosti predmeta.

Evidencija sadrži sve potrebne podatke o broju i strukturi predmeta ratnih zločina koji će osigurati efikasno i potpuno rješavanje mjera iz izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije), a naročito raspoređivanje predmeta između sudova i tužiteljstava u BiH.

Kada je u pitanju način evidentiranja predmeta u ovoj bazi, odnosno činjenicu da se u bazi predmeta ratnih zločina vode svi „otvoreni“ predmeti (u fazi istrage i fazi suđenja – do pravomoćnosti presude), ubuduće je potrebno registrirati predmete na način da se osigura postojanje egzaktnih podataka o predmetima u kojima nije donesena tužiteljska odluka, dakle o neriješenim KTRZ predmetima u tužiteljstvima, s izvršenom kategorizacijom istih. Dakle, evidencija predmeta koja se vodi pri Tužiteljstvu BiH će sadržavati predmete u kojima nije donesena tužiteljska odluka, te se neće voditi predmeti u fazi nakon potvrđivanja optužnice s obzirom da Sud BiH kao i do sada vodi evidenciju o predmetima ratnih zločina nakon faze potvrđivanja optužnice.

Na ovaj način se osigurava preglednija, potpunija i vjerodostojnija evidencija predmeta ratnih zločina u svim fazama postupka.

Za postojanje ove evidencije neophodno je da Tužiteljstvo BiH osigura ljudske resurse za redovno ažuriranje kako bi se imale točne evidencije o svim predmetima ratnih zločina u tužiteljstvima u BiH, te kako bi se izbjegla eventualna pojava vođenja paralelnih istraga u predmetima ratnih zločina u tužiteljstvima u BiH. Sva tužiteljstva u BiH redovno će dostavljati informacije o predmetima ratnih zločina Tužiteljstvu BiH s ciljem ažuriranja ove evidencije.

U pogledu pristupa podacima sadržanim u Centraliziranoj evidenciji i ostalim podacima vezanim za predmete ratnih zločina, s ciljem unaprjeđenja efikasnosti procesuiranja predmeta ratnih zločina u svim tužiteljstvima, izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) predviđeno je da će Tužiteljstvo BiH na zahtjev tužiteljstava u entitetima i Brčko distriktu BiH podatke iz ove evidencije dostavljati u roku od 8 dana od dana podnošenja zahtjeva.

S ciljem ažuriranja postojeće evidencije, Tužiteljstvo BiH će u roku od 30 dana od dana usvajanja izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) ažurirati postojeću evidenciju predmeta ratnih zločina i izvršiti njihovu kategorizaciju na složene predmete i manje složene predmete, u skladu s izmijenjenim kriterijima.

Predmeti će se kategorizirati u dvije grupe:

Kategorija I – složeni predmeti

Kategorija II – manje složeni predmeti

Važno je naglasiti da kategorizacija predmeta ratnih zločina mora biti u skladu, ne samo s izmijenjenim kriterijima, već i sa usuglašenim tumačenjem tih kriterija od strane Suda BiH i Tužiteljstva BiH te sudova i tužiteljstava u entitetima i Brčko distriktu BiH. S tim u svezi potrebno je nastaviti s održavanjem redovnih sastanaka između Suda i Tužiteljstva BiH kao i pravosudnih institucija u entitetima i Brčko distriktu BiH kako bi se osiguralo usuglašeno tumačenje ovih kriterija. Izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) je predviđeno da Sud i Tužiteljstvo BiH usvajaju smjernice za tumačenje kriterija za ocjenu složenosti predmeta ratnih zločina, upravo s ciljem osiguravanja njihovog jedinstvenog tumačenja.

Nakon izvršene kategorizacije predmeta u skladu s izmijenjenim kriterijima i evidentiranja iste kroz bazu, Tužiteljstvo BiH će o tome obavijestiti Nadzorno tijelo uz dostavljanje statističkih podataka o kategorizaciji predmeta izvršenoj u Tužiteljstvu BiH odnosno o broju predmeta Kategorije I i II.

Sud BiH će i dalje voditi i centraliziranu ažuriranu evidenciju o broju potvrđenih optužnica, izrečenih prvostupanjskih presuda i pravomoćnih presuda u predmetima ratnih zločina pred sudovima u BiH. U tom smislu sudovi u BiH će i dalje redovno izvještavati Sud BiH o predmetima ratnih zločina, odnosno o potvrđenim/izmijenjenim optužnicama i donesenim prvostupanjskim i drugostupanjskim presudama u predmetima ratnih zločina.

2.2. UPRAVLJANJE PREDMETIMA

S obzirom na postojanje jasne opredijeljenosti BiH da se najsloženiji predmeti ratnih zločina procesuiraju pred Sudom i Tužiteljstvom BiH, a da se predmeti koji se ocijene kao manje složeni procesuiraju pred kantonalnim, odnosno okružnim sudovima i tužiteljstvima entiteta i Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH, odnosno Tužiteljstvu Brčko distrikta BiH, jedno od najvažnijih pitanja u svezi efikasnog procesuiranja predmeta ratnih zločina je pitanje upravljanja predmetima, odnosno raspodjele predmeta.

Imajući u vidu svu kompleksnost pitanja nadležnosti za rad na predmetima ratnih zločina, Strategijom je bilo predviđeno, i kao jedan od strateških ciljeva postavljeno, utvrđivanje funkcionalnog mehanizma upravljanja predmetima ratnih zločina odnosno njihovog raspoređivanja između pravosuđa na nivou BiH i pravosuđa entiteta i Brčko distrikta BiH koji će omogućiti efikasno procesuiranje u zadanom vremenskom periodu.

2009. godine izmijenjen je Zakon o kaznenom postupku BiH na način da je dodan članak 27a. – Prenošenje vođenja postupka za kaznena djela iz Glave XVII KZ BiH, a čime je stvoren efikasniji mehanizam upravljanja predmetima koji se primjenjuje pri prijenosu manje složenih predmeta tužiteljstvima i sudovima u entitetima i Brčko distriktu BiH, kada su ispunjeni uvjeti

predviđeni kriterijima za ocjenu složenosti. Također, 2009. godine dopunjena je i odredba članka 449. Zakona o kaznenom postupku BiH, koja se odnosi na preuzimanja predmeta ratnih zločina zaprimljenih kod sudova i tužiteljstava u entitetima i Brčko distriktu BiH do 2003. godine, na način da je i prilikom preuzimanja predmeta osigurana primjena kriterija složenosti.

Međutim, iako su, po ocjeni Nadzornog tijela, pojedinačne strateške mjere predviđene u okviru cilja koji se odnosio na osiguranje mehanizma upravljanja predmetima realizirane, na osnovi podataka o broju ustupljenih i preuzetih predmeta, te podataka o broju predmeta kategorije I i II koje se vode u Tužiteljstvu BiH, kao i na osnovi zaključaka i preporuka Nadzornog tijela, te činjenice da je protekao rok za procesuiranje najsloženijih predmeta, evidentno je da ovaj mehanizam nije dao očekivane rezultate.

Naime, kako je u samim razlozima za donošenjem izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) navedeno, podaci Suda BiH³ govore da nakon 2012. godine kada je došlo do prijena velikog broja predmeta ratnih zločina na entitetsko i pravosuđe Brčko Distrikta BiH (ustupljeno preko 200 KTRZ predmeta) nije bilo značajnijeg prijena predmeta, ili je u isto vrijeme s ustupanjem došlo i do preuzimanja predmeta s entitetskog i pravosuđa Brčko distrikta BiH na pravosuđe na nivou BiH. Neravnomjerna raspodjela predmeta te procesuiranje manje složenih predmeta od strane Tužiteljstva BiH i Suda BiH su između ostalog jedan od uzroka neefikasnog procesuiranja najsloženijih predmeta ratnih zločina i protoka prvobitnog roka od 7 godina predviđenog Strategijom.

Jedna od pretpostavki za efikasnije funkcioniranje mehanizma ustupanja i raspodjele predmeta jeste postojanje objektivnih i usuglašanih kriterija složenosti na temelju kojih se vrši kategorizacija složenosti predmeta ratnih zločina, odnosno prijenos na entitetsko pravosuđe i pravosuđe Brčko distrikta BiH. U tom smislu su u okviru izmjena i dopuna Strategije (revidiranom Strategijom) usvojeni izmijenjeni kriteriji koji će osigurati prijenos većeg broja manje složenih predmeta na pravosuđe entiteta i Brčko distrikta BiH.

Kako bi se shodno izmijenjenim kriterijima složenosti izvršila raspodjela predmeta, odmah po usvajanju izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) je potrebno pristupiti reviziji kategorizacije svih predmeta ratnih zločina u Tužiteljstvu BiH, u skladu s kriterijima predviđenim u Aneksu A ovog dokumenta, a s ciljem identifikacije onih predmeta ratnih zločina u kojima će biti izvršen prijenos vođenja postupka, te nastaviti kategorizaciju novoprimitih predmeta u Tužiteljstvu BiH.

Ovaj proces je potrebno realizirati u što kraćem roku jer će se na taj način pravosuđe na nivou BiH rasteretiti manje složenih predmeta i moći se posvetiti procesuiranju najsloženijih predmeta. Također, ukoliko se postupak ustupanja svih predmeta koji su trenutno u radu u Tužiteljstvu BiH, a koji su predviđeni za prijenos, realizira u kratkom roku nakon usvajanja izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) tužiteljstva u entitetima i Brčko distriktu BiH

---

³ Prema podacima Suda BiH, u periodu od 2006. godine do kraja 2016. godine ustupljeno je ukupno 468 predmeta, a u istom periodu preuzeto 368 predmeta, uz napomenu da broj od 368 predmeta obuhvaća pored KTRZ predmeta i KTARZ i KTNZR predmete.

će imati informaciju o broju predmeta ratnih zločina koje će imati u radu i moći će planirati raspodjelu ljudskih resursa u sljedećem periodu, te izvršiti procjenu potreba za ljudskim i materijalnim kapacitetima kako bi mogli u zadanim rokovima procesuirati predmete.

S tim u svezi predviđeno je da:

Tužiteljstvo BiH u roku 45 dana nakon usvajanja izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) i na osnovi prethodno ažurirane Centralizirane evidencije (baze predmeta) sačini listu predmeta ratnih zločina s naznakom kategorije složenosti za svaki predmet:

Kategorija I – Složeni predmeti – procesuiraju se pred Sudom i Tužiteljstvom BiH

Kategorija II – Manje složeni predmeti – procesuiraju se pred Sudom i Tužiteljstvom BiH i pravosuđem entiteta i Brčko distrikta BiH

Tužiteljstvo BiH podatke o ukupnom broju predmeta ratnih zločina s izvršenom kategorizacijom svakog predmeta dostavlja Sudu BiH. Istovremeno, uz dostavljanje liste predmeta, Tužiteljstvo BiH podnosi prijedlog za prijenos vođenja postupka u onim manje složenim predmetima za koje Tužiteljstvo BiH smatra da trebaju biti procesuirani pred pravosuđem entiteta i Brčko distrikta (u skladu s člankom 27.a ZKP BiH i kriterijima iz Aneksa A).

O navedenom procesu revizije kategorizacije i ažuriranja baze predmeta Tužiteljstvo BiH će dostaviti izvještaj Nadzornom tijelu uključujući statističke podatke o broju neriješenih predmeta, kategorizaciji svih predmeta i broju predmeta za koje se Sudu BiH podnosi prijedlog za prijenos vođenja postupka.

Po izvršenom pregledu i kategorizaciji predmeta koje je dostavilo Tužiteljstvo BiH, Sud BiH donosi odluku o prijedlozima Tužiteljstva BiH za prijenos vođenja postupka na entitetske sudove i tužiteljstva i pravosuđe Brčko distrikta BiH. Sud BiH će o navedenom procesu dostaviti izvještaj Nadzornom tijelu uključujući podatke o kategorizaciji složenosti svih predmeta i broju predmeta u kojima je donesena odluka o prijenosu vođenja postupka po prijedlogu Tužiteljstva BiH.

Kada je u pitanju revizija kategorizacije predmeta, neophodno je osigurati usuglašeno tumačenje kriterija iz Aneksa A između Suda BiH i Tužiteljstva BiH, te pravosudnih institucija u entitetima i Brčko distriktu BiH. Usuglašenim jedinstvenim tumačenjem kriterija će se osigurati adekvatan i efikasan mehanizam raspodjele tj. prijenosa predmeta.

S obzirom na to da predmeti KTNRZ predstavljaju predmete u kojima je poznato kazneno djelo ali je nepoznat počinitelj, prilikom kategorizacije složenosti i prijenosa predmeta, tijekom rada na izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) zauzet je stav da i KTNRZ predmeti, pored KTRZ predmeta, budu obuhvaćeni kategorizacijom i procesom prijenosa na pravosuđe entiteta i Brčko distrikta BiH. U tom smislu sve naprijed navedeno se odnosi na vrste predmeta KTRZ i KTNRZ. U slučaju otkrivanja počinitelja u prenesenim KTNRZ predmetima, isti ostaju u radu u tužiteljstvima u entitetima i Brčko distriktu BiH, osim ako svojstvo počinitelja ukazuje na to da se radi o predmetu u kojem je potrebno ponovno izvršiti

kategorizaciju složenosti predmeta, u skladu s mehanizmom predviđenim mjerom 8 u okviru strateškog cilja III „Osigurati efikasno upravljanje predmetima ratnih zločina, odnosno njihovo raspoređivanje između državnog pravosuđa i pravosuđa entiteta i Brčko distrikta BiH, koje će omogućiti procesuiranje u zadanom vremenskom periodu“

U strukturi raspodjele predmeta ratnih zločina potrebno je razlikovati dvije grupe predmeta, i to: predmete u kojima se vođenje postupka može prenijeti na pravosuđe entiteta i Brčko distrikta BiH (u skladu sa člankom 27a. ZKP BiH i kriterijima iz Aneksa A) i predmete koji se preuzimaju od entitetskih sudova i tužiteljstava i pravosuđa Brčko distrikta BiH (u skladu sa člankom 449. ZKP BiH):

1. Predmeti u kojima se može prenijeti vođenje postupka na entitetsko i pravosuđe Brčko distrikta BiH.

Ova grupa obuhvaća predmete ratnih zločina koji su zaprimljeni u rad nakon stupanja na snagu novih kaznenih zakona 1. ožujka 2003. godine. Svi ovakvi predmeti su, po zakonu, u isključivoj nadležnosti Suda i Tužiteljstva BiH, te se jedino mogu prenijeti drugim sudovima i tužiteljstvima po članku 27a. ZKP BiH (*prenošenjem vođenja postupka*) i u skladu s kriterijima iz Aneksa A.

Kada je u pitanju broj prenesenih predmeta, na osnovi Odluke Suda BiH, zaključno sa 31.12.2017. godine, preneseno je 455 KTRZ predmeta, 35 KTARZ predmeta i 1 KTNRZ predmet⁴.

2. Predmeti koji se preuzimaju od pravosuđa entiteta i Brčko distrikta BiH

Ova grupa obuhvaća predmete ratnih zločina koji su zaprimljeni u rad kod sudova i tužiteljstava u entitetima i Brčko distriktu BiH prije stupanja na snagu Zakona o kaznenom postupku BiH iz 2003. godine, u kojima do tada optužnica nije bila stupila na snagu, odnosno nije bila potvrđena. Ti sudovi i tužiteljstva bili su dužni završiti ove predmete, izuzevši ako Sud BiH ne odluči da preuzme takav predmet.

Kada je u pitanju broj preuzetih predmeta iz ove grupe, na osnovi odluke Suda BiH, zaključno sa 31.12.2017. godine je preuzeto ukupno 307 KTRZ predmeta, 10 KTARZ predmeta, 48 KTNRZ predmeta⁵. Pored navedenih predmeta, Odlukom Suda BiH, preuzeti su: 22 Ki predmeta, 1 Kpp predmet, 10 Kps predmeta i 10 A predmeta⁶.

Kako bi se osigurala što efikasnija raspodjela predmeta te procesuiranje svih predmeta u danom roku, izmjenama i dopunama Strategije (revidirane Strategije) predviđen je svojevrsni nadzor nad situacijama u kojima tužiteljstva u entitetima i Brčko distriktu BiH podnose Sudu BiH prijedloge za ponovnu ocjenu složenosti i ponovno preuzimanje ranije prenesenih predmeta.

---

⁴ Podaci Suda BiH

⁵ Podaci Suda BiH

⁶ Podaci Suda BiH (Ki – predmeti istrage, Kpp – prethodni kazneni postupak, Kps – preispitivanje optužnice, A predmeti – administrativni poslovi)

Naime, u ovim slučajevima prije podnošenja prijedloga za ponovno preuzimanje predmeta od strane Suda BiH, nadležna tužiteljstva na svim nivoima će dati ocjenu opravdanosti podnošenja ovakvih prijedloga.

Za ocjenu složenosti predmeta na osnovi koje će se predmeti raspoređivati tj. ustupati i preuzimati između Suda/Tužiteljstva BiH i drugih sudova/tužiteljstava koristit će se kriteriji sadržani u Aneksu A izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) kao i usuglašeno tumačenje kriterija, koje će biti dostavljeno Nadzornom tijelu i o čijim izmjenama će Nadzorno tijelo biti redovno izvještavano.

Dodatno, Tužiteljstvo BiH će nakon izvršene kategorizacije i raspodjele predmeta između pravosuđa na nivou BiH i pravosuđa entiteta i Brčko distrikta BiH, izvršiti prioritetizaciju predmeta ratnih zločina na nivou Tužiteljstva BiH, odnosno sačiniti godišnje planove shodno izvršenoj prioritetizaciji predmeta te ove planove redovno ažurirati. Plan prioriteta i rješavanja predmeta na nivou Tužiteljstva BiH će se sačiniti za period od 2018 – 2023. O procesu izvršene prioritetizacije predmeta i planovima sačinjenim shodno prioritetima, Tužiteljstvo BiH će obavijestiti Nadzorno tijelo. Na ovaj način se osigurava prioritetno procesuiranje najsloženijih predmeta ratnih zločina.

Kriteriji za ocjenu složenosti predmeta

Ovi Kriteriji čine sastavni dio izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) i sadržani su u Aneksu A.

Kako je već navedeno, jedan od osnovnih razloga usvajanja izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) je unaprjeđenje procesa raspodjele predmeta. Kako bi se omogućilo ustupanje većeg broja predmeta pravosuđu u entitetima i Brčko distriktu BiH bilo je potrebno izmijeniti kriterije za ocjenu složenosti tj. učiniti ih fleksibilnijim i na taj način omogućiti prijenos najvećeg broja manje složenih predmeta kako bi se Sud i Tužiteljstvo BiH posvetili procesuiranju najsloženijih predmeta ratnih zločina.

Prilikom izrade izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) stavljen je zahtjev pred Radnu grupu za izmjene i dopune Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina i stručni tim koji je pružao podršku ovoj radnoj grupi da izmijenjeni kriteriji budu u najvećoj mogućoj mjeri definirani i pojašnjeni. Bilo je neophodno kriterije definirati na način da se osigura njihova jedinstvena primjena, dakle da budu jasno postavljeni te da ne daju suviše širok prostor za različita tumačenja. Također, neophodno je osigurati usuglašeno tumačenje kriterija između Suda BiH i Tužiteljstva BiH i sudova i tužiteljstava u entitetima i Brčko distriktu BiH.

Određivanje kriterija složenosti predmeta na osnovi kojih će se vršiti raspodjela predmeta je bio i jedan od uvjeta za definiranje roka za procesuiranje predmeta postavljenog izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom).

Naime, prije postavljanja roka za procesuiranje predmeta potrebno je bilo izvršiti kategorizaciju predmeta, odnosno izvršiti okvirnu kategorizaciju predmeta na osnovi izmijenjenih kriterija, tj. dati okvirnu procjenu broja predmeta koji će biti procesuirani pred pravosuđem na nivou BiH i broja predmeta koji mogu biti ustupljeni pravosuđu entiteta i Brčko Distrikta BiH. Pri tome je bilo neophodno izvršiti i procjenu raspoloživih kapaciteta i potreba pravosudnih institucija u entitetima i Brčko distriktu BiH za procesuiranje predmeta ratnih zločina. Dakle, prilikom definiranja roka za procesuiranje svih predmeta ratnih zločina uzet je u obzir broj neriješenih predmeta, broj tužitelja i godišnja orijentacijska norma za rad tužitelja na predmetima ratnih zločina te činjenica da se radi o kompleksnim i zahtjevnim predmetima, naročito najsloženijim predmetima koji se vode pred Tužiteljstvom BiH i Sudom BiH.

Rok za procesuiranje

Rok predviđen ovim dokumentom je bilo moguće definirati tek nakon što su Tužiteljstvo BiH i Sud BiH dali okvirnu procjenu broja predmeta koji će biti predmetom prijenosa u skladu sa člankom 27a. Zakona o kaznenom postupku BiH i kriterijima iz Aneksa A. Dakle, nakon izrade prijedloga izmijenjenih kriterija, na osnovi broja i izvršene kategorizacije neriješenih predmeta ratnih zločina koju je dostavilo Tužiteljstvo BiH, a koja je potvrđena od strane Suda BiH, te procjene postojećih ljudskih i materijalnih kapaciteta, uzimajući u obzir godišnju orijentacijsku normu za rad tužitelja na predmetima ratnih zločina⁷ i složenost predmeta ratnih zločina, određen je rok za procesuiranje svih predmeta ratnih zločina u BiH. Dakle, prije utvrđivanja roka za procesuiranje predmeta potrebno je bilo utvrditi broj predmeta Kategorije I i Kategorije II kao i utvrditi broj tužitelja koji rade samo na predmetima ratnih zločina u svim tužiteljstvima u BiH.

Potrebno je naglasiti da, u kontekstu kategorizacije predmeta na osnovi izmijenjenih kriterija (Aneks A) i očekivanog intenziviranja prijenosa predmeta ratnih zločina s pravosuđa na nivou BiH na entitetsko pravosuđe, odnosno pravosuđe Brčko distrikta BiH, pored jačanja ljudskih kapaciteta i potrebe osiguranja odgovarajućih finansijskih sredstava, izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) je predviđeno osiguranje adekvatnog rasporeda sudaca i tužitelja, te stručnog i administrativnog osoblja za rad na predmetima ratnih zločina u okviru unutarnje organizacije sudova i tužiteljstava, kao jedan od osnovnih preduvjeta za ostvarenje ciljeva i rokova predviđenih revidiranom Strategijom.

Ujednačavanje sudske prakse

Obveza Bosne i Hercegovine je da građanima osigura pravnu sigurnost i izvjesnost na svome teritoriju što je sastavni element principa vladavine prava u demokratskom društvu. Kada su u

---

⁷ Godišnja orijentacijska norma propisana je čl. 21 Pravilnika o orijentacijskim mjerilima za rad tužitelja u tužiteljstvima u BiH.

pitanju postupci protiv počinitelja ratnih zločina pred sudovima u BiH, uslijed primjene različitih materijalnih propisa i tumačenja odredbi o vremenskom važenju zakona, razvila se neujednačena sudska praksa. U postupcima su utvrđena značajna odstupanja u pravnim kvalifikacijama za ista ili slična djela počinjena u ratu, te nejednako odmjerenje i izricanje kaznenih sankcija za ova djela, što je dovelo u pitanje princip pravne sigurnosti i jednakosti građana pred zakonom.

Nadzorno tijelo je, u proteklom periodu, u svezi realizacije ovog strateškog cilja konstatiralo da cilj nije realiziran na način kako je to predviđeno Strategijom, odnosno mjerama predviđenim u okviru ovog cilja. Međutim, odlukom Europskog suda za ljudska prava u slučaju Maktouf i Damjanović protiv Bosne i Hercegovine, kao i odlukama Ustavnog suda Bosne i Hercegovine koje su uslijedile u svezi ovog pitanja, stvorene su pravne pretpostavke za ujednačavanje sudske prakse u predmetima ratnih zločina pred sudovima u Bosni i Hercegovini. Ovim odlukama je, kako je zaključilo Nadzorno tijelo u analizama Strategije, riješeno pravno pitanje retroaktivne primjene kaznenog zakona i osigurana jedinstvena primjena zakona i ravnopravnost građana pred domaćim sudovima u predmetima ratnih zločina.

Također, još jednom je potvrđena nužnost pronalaženja efikasnih formalnih mehanizama za ujednačavanje sudske prakse u Bosni i Hercegovini u predmetima ratnih zločina, zbog čega je ovaj strateški cilj obuhvaćen i izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom).

Shodno navedenom, potrebno je nastaviti poduzimati mjere u ovoj oblasti s ciljem daljnjeg ujednačavanja prakse sudova u predmetima ratnih zločina. U tom smislu potrebno je nastaviti s organizacijom stručnih skupova i okruglih stolova u okviru kojih će se zauzimati zajednički stavovi u svezi primjene materijalnih propisa i ujednačavanja prakse u predmetima ratnih zločina. Također, neophodno je nastaviti s edukacijom sudaca i tužitelja iz oblasti primjene materijalnog prava u predmetima ratnih zločina.

3. KAPACITETI ZA PROCESUIRANJE

Iako je u prethodnom periodu došlo do jačanja ljudskih i materijalnih kapaciteta sudova i tužiteljstva za procesuiranje predmeta ratnih zločina, naročito putem podrške Europske unije kroz državni paket pomoći IPA 2012/2013, te unaprjeđenja materijalno - tehničkih uvjeta za rješavanje ovih predmeta (rekonstrukcije sudnica, video-konferencijski sistem), entitetski sudovi i tužiteljstva u velikom broju slučajeva nemaju odgovarajuće resurse za efikasno procesuiranje ovih predmeta, osigurane putem redovnih proračuna.

Nakon što se u periodu 2018/2019. godina izvrši prijenos vođenja postupka u većem broju predmeta ratnih zločina na entitetska tužiteljstva i sudove, te pravosudne institucije u Brčko distriktu BiH, kako je to predviđeno izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom), bit će neophodno ojačati ljudske kapacitete ovih institucija kroz imenovanje novih tužitelja, sudaca te zapošljavanje stručnih suradnika, istražitelja i drugog osoblja za rad na

predmetima ratnih zločina. Neophodno je dakle izvršiti procjenu postojećih kapaciteta te utvrditi potrebne resurse za procesuiranje predmeta koji će po prijedlogu Tužiteljstva BiH, na osnovi odluke Suda BiH, biti preneseni entitetskom i pravosuđu Brčko distrikta BiH.

Na osnovi izvršenih procjena ljudskih i materijalnih potreba očekuje se da relevantna ministarstva financija osiguraju sredstva neophodna za jačanje kapaciteta svih sudova i tužiteljstava za rješavanje predmeta ratnih zločina, a posebno za preuzimanje na proračunsko financiranje plaća sudaca, tužitelja i stručnog i administrativnog osoblja koje se trenutno financira kroz IPA 2012/2013 državni paket pomoći.

VSTV BiH će, u suradnji s nadležnim ministarstvima te zajedno sa sudovima i tužiteljstvima, na osnovi izvršene financijske procjene i dinamike procesuiranja do sada okončanih predmeta ratnih zločina, te broja predmeta koji se očekuju u radu sudova i tužiteljstava, predložiti neophodna ulaganja u materijalne i kadrovske kapacitete pravosudnih institucija, kako bi se omogućilo procesuiranje predmeta ratnih zločina u predviđenom roku, do kraja 2023. godine, kako je to predviđeno izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom).

Također, izvršit će se procjena kapaciteta policijskih agencija u BiH za procesuiranje predmeta ratnih zločina te napraviti plan jačanja ljudskih i materijalnih kapaciteta odnosno plan potrebnih ulaganja. Ovaj proces će izvršiti policijske agencije u suradnji s nadležnim tužiteljstvima.

Gdje je to potrebno, predvidjet će se u organizacijskim strukturama sudova i tužiteljstava u entitetima i Brčko distriktu BiH radna mjesta stručnih suradnika i savjetnika te istražitelja koji će sucima pružati podršku u radu na predmetima ratnih zločina. U svim sudovima i tužiteljstvima angažirat će se dovoljan broj stručnih suradnika i savjetnika, odnosno istražitelja, kako bi se povećala efikasnost u procesuiranju predmeta ratnih zločina u skladu s predviđenim vremenskim okvirom.

S tim u svezi, potrebno je preispitati zakonske i podzakonske propise kojima je reguliran omjer tužitelja i sudaca i pratećeg osoblja, kako bi se omogućilo osiguranje dovoljnog broja stručnog i administrativnog osoblja koje će raditi na predmetima ratnih zločina, s obzirom da rad na ovako kompleksnim predmetima zahtjeva stručnu i svaku drugu vrstu podrške.

Ministarstva pravde, Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH i nadležna ministarstva financija u suradnji s VSTV-om i sudovima i tužiteljstvima osigurat će potrebna materijalno-tehnička sredstva za rad institucija - sudova, tužiteljstava i policijskih tijela na predmetima ratnih zločina, uključujući i sredstva za provođenje mjera zaštite i podrške svjedoka, kao i dodatna sredstva za rad formiranih odjela za ratne zločine.

Radi osiguravanja visokih standarda u procesuiranju ratnih zločina u BiH, Centri za edukaciju sudaca i tužitelja u FBiH i RS u suradnji s VSTV BiH i sudovima i tužiteljstvima će analizirati, ojačati i unaprijediti program specijalizirane edukacije sudaca i tužitelja, posebno uključujući

osoblje tužiteljstava (istražitelji, suradnici i dr.) koje radi na predmetima ratnih zločina. U suradnji s Centrima za edukaciju sudaca i tužitelja, kreirat će se unaprjeđeni edukativni program iz oblasti materijalnih i procesnih zakona vezanih za predmete ratnih zločina, što bi obuhvatilo i obuku o praksi Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju, kao i praktična iskustva iz drugih jurisdikcija.

Potrebno je, pored obuke sudaca i tužitelja, osigurati obuku istražitelja, ovlaštenih službenih osoba i drugih službenika policijskih agencija koji rade na predmetima ratnih zločina. Ove obuke će obuhvatiti i načine postupanja s traumatiziranim žrtvama i svjedocima.

Kako bi se ostvario što veći stupanj suradnje i koordinacije između tužiteljstava i policijskih agencija u BiH, potrebno je održavati sastanke tužiteljstava i nadležnih policijskih agencija te shodno potrebama i tužitelja Tužiteljstva BiH, u svezi rada na predmetima ratnih zločina. Na ovaj način se može postići veći stupanj suradnje, razmjena podataka kao i bolja koordinacija u svezi osiguravanja kapaciteta policijskih agencija.

Ovi sastanci će se realizirati kroz postojeće Operativne forume za suradnju između tužiteljstava i policijskih agencija, gdje će za potrebe razmatranja pitanja u svezi predmeta ratnih zločina, biti pozivani i tužitelji Tužiteljstva BiH. O održanim sastancima će se redovno izvještavati Nadzorno tijelo.

VSTV BiH će izvršiti analize propisanih normativa za rad sudaca i tužitelja na predmetima ratnih zločina, te shodno rezultatima ovih analiza, a imajući u vidu efikasnost procesuiranja predmeta ratnih zločina, izvršiti eventualno revidiranje trenutnih normativa.

SLIKA 4 – KAPACITETI TUŽITELJSTAVA ZA RAD NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA

BR.	NAZIV INSTITUCIJE	ODJEL/ODSJEK ZA RATNE ZLOČINE I POČETAK RADA		BROJ TUŽITELJA KOJI RADI NA PREDMETIMA RZ		BROJ STRUČNIH SURADNIKA		BROJ ISTRAŽITELJA		OSTALO STRUČNO OSOBLJE	
		ODJEL/ODSJEK	POČETAK RADA	REDOVAN PRORAČUN	IPA PRORAČUN	REDOVAN PRORAČUN	IPA PRORAČUN	REDOVAN PRORAČUN	IPA PRORAČUN	REDOVAN PRORAČUN	IPA PRORAČUN
1	TUŽITELJSTVO BiH	DA	2005	28	x	27	10	15	10	13	2
2	FEDERALNO TUŽITELJSTVO F BiH	NE	x	x	1	x	1	x	x	x	x
3	REPUBLIČKO JAVNO TUŽITELJSTVO RS	DA	-	x	1	x	x	x	x	x	x
4	Tužiteljstvo Brčko distrikta BiH	DA	2008	3	x	3	x	x	x	x	x
5	Kantonalno tužiteljstvo Kantona Sarajevo	DA	2003	2	x	x	2	x	1	1	x
6	Kantonalno tužiteljstvo Unsko-sanskog kantona	DA	2004	2	1	x	2	x	x	x	x
7	Kantonalno tužiteljstvo Tuzlanskog kantona	DA	2004	2	1	x	3	x	x	x	x
8	Kantonalno tužiteljstvo Hercegovačko-neretvanskog kantona	DA	2004	3	2	1	2	x	2	x	x
9	Kantonalno tužiteljstvo Zeničko-dobojskog kantona	DA	2004	1	x	x	2	x	x	x	x
10	Kantonalno tužiteljstvo Zapadnohercegovačkog kantona	NE	x	x	x	x	x	x	x	x	x
11	Kantonalno tužiteljstvo Srednjobosanskog kantona	NE	x	x	1	x	x	x	x	x	x
12	Kantonalno tužiteljstvo Kantona 10	NE	x	3	x	1	x	x	x	x	x
13	Kantonalno tužiteljstvo Bosansko-podrinjskog kantona	NE	x	2	x	x	x	x	x	x	x
14	Kantonalno tužiteljstvo Posavskog kantona	NE	x	3	1	x	x	x	x	x	x
15	Okružno javno tužiteljstvo u Banjaluci	DA	2005	x	2	x	x	x	x	x	x
16	Okružno javno tužiteljstvo u Bijeljini	DA	2004	1	1	x	1	x	x	x	x
17	Okružno javno tužiteljstvo u Istočnom Sarajevu	DA	2006	x	1	x	3	x	x	x	1
18	Okružno javno tužiteljstvo u Doboju	DA	2006	1	2	x	2	x	x	x	1
19	Okružno javno tužiteljstvo u Trebinju	DA	-	x	1	x	2	x	1	x	1

Slika 5: KAPACITETI SUDOVA

BR.	NAZIV INSTITUCIJE	ODJEL/ODSJEK ZA RATNE ZLOČINE I POČETAK RADA		BROJ SUDACA KOJI RADI NA PREDMETIMA RZ		BROJ STRUČNIH SURADNIKA I SAVJETNIKA		OSTALO OSOBLJE	
		ODJEL/ODSJEK	POČETAK RADA	REDOVAN PRORAČUN	IPA PRORAČUN	REDOVAN PRORAČUN	IPA PRORAČUN	REDOVAN PRORAČUN	IPA PRORAČUN
1	SUD BiH	DA	2005	24	x	30	5	8	5
2	VRHOVNI SUD F BiH	NE	x	7	x	x	x	x	x
3	VRHOVNI SUD RS	NE	x	5	x	x	x	x	x
4	Apelacijski sud Brčko distrikta BiH	NE	x	3	x	x	x	x	x
5	Osnovni sud Brčko distrikta BiH	NE	x	3	x	1	x	1	x
6	Kantonalni sud u Sarajevu	NE	x	8	2	x	2	1	1
7	Kantonalni sud u Bihaću	NE	x	2	1	x	1	1	1
8	Kantonalni sud u Tuzli	NE	x	2	x	x	x	x	x
9	Kantonalni sud u Mostaru	NE	x	2	x	x	x	x	x
10	Kantonalni sud u Zenici	NE	x	3	x	x	x	1	x
11	Kantonalni sud u Širokom Brijegu	NE	x	x	x	x	x	x	x
12	Kantonalni sud u Novom Travniku	NE	x	6	x	3	x	1	x
13	Kantonalni sud u Livnu	NE	x	5	x	x	x	4	x
14	Kantonalni sud u Goraždu	NE	x	4	x	x	x	x	x
15	Kantonalni sud u Odžaku	NE	x	4	x	x	x	x	x
16	Okružni sud u Banjaluci	NE	x	1	1	x	1	1	2
17	Okružni sud u Bijeljini	NE	x	4	x	x	x	x	x
18	Okružni sud u Istočnom Sarajevu	NE	x	2	x	x	x	x	1
19	Okružni sud u Doboju	NE	x	x	2	x	1	x	x
20	Okružni sud u Trebinju	NE	x	1	1	x	1	x	1

NAPOMENA: Osim u Sudu BiH gdje suci rade isključivo na predmetima ratnih zločina, u kantonalnim i okružnim sudovima i sudovima Brčko distrikta BiH suci pored predmeta ratnih zločina rade i druge kaznene predmete. U Osnovnom sudu Brčko distrikta BiH radi stručni suradnik za podršku svjedocima, koji po potrebi pruža usluge i Apelacijskom sudu Brčko distrikta BiH

Ljudski resursi policijskih tijela za rad na predmetima ratnih zločina

Naziv policijskog tijela	Organizacijska jedinica-naziv	Broj policijskih službenika predviđenih sistematizacijom za rad na predmetima ratnih zločina	Broj popunjenih mjesta policijskih službenika koji rade na predmetima ratnih zločina-trenutno stanje	Broj službenika koji rade na pitanjima zaštite svjedoka
Državna agencija za istragu i zaštitu (SIPA)	Sektor za istraživanje ratnih zločina i kaznenih djela kažnjivanih po međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu odsjeci za istraživanje ratnih zločina i kaznenih djela kažnjivih po međunarodnom humanitarnom pravu u regionalnim uredima Agencije	Policijski službenici 90 Državni službenici 7 Zaposlenici 7	Policijski službenici 73 Državni službenici 3 Zaposlenici 5	Sistematizirano 26/popunjeno 20 (Policijski službenici 22/17 Državni službenici 1/0 Zaposlenici 3/3)
MUP Federacije BiH	Federalna uprava policije Sektor za podršku Centar za istraživanje ratnih zločina	Policijski službenici 9 Državni službenici 1 Zaposlenici 2	Policijski službenici 7 Državni službenici 1 Zaposlenici 0	0
MUP Republike Srpske	Uprava za borbu protiv terorizma i ekstremizma Odjeljenje za istrage ratnih zločina	Raspolaže sa ljudskim i materijalno tehničkim resursima i kapacitetima da uspješno realizira sve postavljene zadatke i ciljeve koji se tiču istrage kaznenih djela ratnog zločina		
CJB Banja Luka	Odjeljenje za istrage ratnih zločina	Načelnik Odjeljenja 1 Inspektor krim. Policije 8	Načelnik Odjeljenja 1 Inspektor krim. policije 8	0
CJB Doboj	Odsjek za istrage ratnih zločina	Šef Odsjeka 1 Inspektor krim. Policije 4	Šef Odsjeka 1 Inspektor krim. policije 4	0

CJB Bijeljina	Odsjek za istrage ratnih zločina	Šef Odsjeka 1 Inspektor krim. policije 4	Šef Odsjeka 1 Inspektor krim. policije 4	0
CJB Istočno Sarajevo	Odjeljenje za istrage ratnih zločina	Načelnik Odjeljenja 1 Inspektor krim. policije 5	Načelnik Odjeljenja 1 Inspektor krim. policije 4	0
CJB Trebinje	Odsjek za istrage ratnih zločina	Šef Odsjeka 1 Inspektor krim. Policije 2	Šef Odsjeka 0 Inspektor krim. policije 1	0
PU Prijedor	Odjeljenje za borbu protiv terorizma i ekstremizma i istrage ratnih zločina			0
PU Zvornik	Odjeljenje za borbu protiv terorizma i ekstremizma i istrage ratnih zločina			0
MUP KS - Sarajevo	Sektor kriminalističke policije Odsjek za krvne i seksualne delikte i ratne zločine ⁸	Inspektor 15	Inspektor 10	0
MUP KT – Tuzla	Sektor kriminalističke policije Odjeljenje za istrage ratnih zločina	Načelnik Odjeljenja 1 Inspektor 1 Mlađi Inspektor 3	Načelnik Odjeljenja 1 Inspektor 1 Mlađi inspektor 3	0
MUP USK – Bihać	Sektor kriminalističke policije Odjeljenje za ratne zločine	Načelnik Odjeljenja 1 Inspektor 2 Mlađi inspektor 2	Načelnik Odjeljenja 1 Inspektor 2 Mlađi inspektor 1	0
MUP HNK - Mostar	Sektor kriminalističke policije Odjel za sprječavanje i otkrivanje općeg kriminaliteta ⁹	0	Inspektor 2	0
MUP ZE-DO kantona – Zenica	Odsjek za istraživanje kaznenih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom	Šef Odsjeka 1 Viši inspektor 1 Inspektor 3 Mlađi inspektor 3	Šef Odsjeka 1 Viši inspektor 1 Inspektor 3 Mlađi inspektor 1	0
MUP ZHK - Ljubuški				0

⁸ U skladu sa zakonskim nadležnostima kantonalnih MUP-ova, MUP KS Sarajevo nema posebnu organizacijsku jedinicu koja radi na predmetima ratnih zločina. Poslove u svezi s prikupljanjem obavještenja u svezi s ratnim zločinima obavlja Odsjek za krvne i seksualne delikte i ratne zločine Odjeljenja za opći kriminalitet Sektora krim. policije. U okviru ovog broja inspektora nije eksplicitno određen broj izvršitelja koji isključivo rade na pitanjima ratnih zločina.

	Sektor kriminalističke policije Odjeljenje za opći kriminal i djela ratnog zločina	Inspektor 2	Inspektor 1	
MUP SBS/KSB - Travnik	Odjel za istraživanje ratnih zločina	Šef Odjela 1 Inspektor 3 Mlađi inspektor 3	Šef Odjela 0 Inspektor 2 Mlađi inspektor 3	0
MUP Kantona Livno - Livno	Odsjek za opći kriminalitet Tim za kaznena djela ratnog zločina	Šef Tima 1 Inspektor 2	Šef Tima 1 Istražitelj 1	0
MUP Posavskog kantona - Orašje	Sektor kriminalističke policije Odjel za istrage ⁹	0	Inspektor 1	0
MUP BPK - Goražde	Odjeljenje kriminalističkih istraga	Inspektor 2 ¹⁰	0	0
Policija Brčko distrikta BIH	Jedinica za istraživanje ratnih zločina	Polijski službenici 8 Državni službenici 1	Polijski službenici 7 Državni službenici 1	0

⁹ U MUP-u Posavskog Kantona ne postoji organizacijska jedinica koja se bavi istraživanjem ratnih zločina. U okviru Odjela za istrage jedan istražitelj je angažiran i na predmetima ratnih zločina.

¹⁰ U opisu poslova inspektori-istražitelji za krvne delikte u Odjeljenju kriminalističkih istraga imaju i rasvjetljavanje kaznenih djela ratnih zločina.

4. REGIONALNA SURADNJA

Otvorena pitanja u svezi s regionalnom suradnjom između Bosne i Hercegovine, Republike Srbije, Republike Hrvatske i Crne Gore predstavljaju jedan od izazova na putu postizanja veće efikasnosti u provođenju istraga i optuženja osoba koje se terete za kaznena djela ratnih zločina. Položaj Bosne i Hercegovine u regiji specifičan je u odnosu na druge jurisdikcije u okruženju: najveći je broj potencijalnih istraga i optuženja; neriješeni predmeti ratnih zločina često obuhvaćaju izrazito složena pravna i činjenična pitanja ili veliki broj svjedoka i žrtava koji uglavnom borave u BiH ili imaju jake osobne veze s BiH. Također, pravosudna tijela iz susjednih država vode kaznene postupke u nekim predmetima, iako je kazneno djelo učinjeno na teritoriju Bosne i Hercegovine, gdje se nalazi većina dokaznog materijala i gdje boravi najveći broj svjedoka.

Ovo pitanje usložnjava postojanje zabrane izručenja vlastitih državljana ili sprječavanje uvida u spise i dokazni materijal iz drugih država. U Strategiji je bila prepoznata potreba za uspostavljanjem mehanizma regionalnog karaktera koji će biti usmjeren na uspješno vođenje kaznenih postupaka, prikupljanje dokaza, kao što su izjave svjedoka i forenzička vještačenja, odnosno unaprjeđenje programa zaštite svjedoka.

Kao jedna od strateških mjera, 2009. godine je usvojen Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima koji se primjenjuje na osnovi sporazuma (ugovora) o pružanju međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima koji je potpisala BiH s drugim državama u regiji. Pored navedenog, Tužiteljstvo BiH je potpisalo Protokole o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida s Tužiteljstvom za ratne zločine Republike Srbije, Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske i Vrhovnim državnim tužiteljstvom Crne Gore.

Kada je u pitanju održavanje periodičnih sastanaka između Suda i Tužiteljstva BiH s sudovima i tužiteljstvima iz regije, što je bila jedna od mjera u okviru ovog cilja, Nadzorno tijelo je u Ažuriranoj analizi implementacije Strategije zaključno s 2016. godinom konstatiralo da predstavnici Tužiteljstva BiH i Suda BiH su uspostavili kontakte i održavaju sastanke s predstavnicima pravosuđa iz regije te sudjeluju na seminarima iz ove oblasti.

Međutim, ovi pozitivni pomaci su bili ograničenog dometa, jer uspostavljeni mehanizmi suradnje nisu na adekvatan način riješili pitanja ustupanja predmeta ratnih zločina u slučajevima pluraliteta kaznenog gonjenja i izručenja državljana u slučaju dvostrukog državljanstva zbog jasnih ustavnih i pravnih ograničenja vezanih za ekstradiciju vlastitih državljana, koja su u osnovi predstavljala i ideju vodilju za pokretanje cijelog procesa regionalne suradnje.

Ovaj strateški cilj i mjere predviđene Strategijom su bili realizirani po ocjeni Nadzornog tijela. Međutim, tijekom 2015. godine, kako je to konstatiralo Nadzorno tijelo, javili su se izvjesni

problemi u oblasti regionalne suradnje u predmetima ratnih zločina odnosno u primjeni instituta međunarodne pravne pomoći, uslijed čega došlo do zastoja u procesuiranju određenog broja predmeta ratnih zločina u BiH, zbog čega je zauzet stav da su ove mjere i nadalje potrebne kako bi se pojačao nadzor nad realizacijom istih od strane Nadzornog tijela.

S tim u svezi, kao nova mjera uvedeno je podnošenje izvještaja Nadzornom tijelu u svezi stanja u oblasti regionalne suradnje od strane svih institucija nadležnih za ovu oblast, te održavanje sastanaka između tužiteljstava u BiH kao bi se sagledalo stanje u oblasti suradnje i koordinirale aktivnosti.

5. ZAŠTITA I PODRŠKA ŽRTAVA I SVJEDOKA

Svjedoci predstavljaju najznačajnije i najviše korišteno dokazno sredstvo koje se izvodi pred sudovima u BiH u predmetima ratnih zločina. Imajući u vidu ulogu koju svjedoci imaju za vođenje i ishod suđenja za djela ratnih zločina, a koja je ponekad od presudnog značaja za uspješno okončanje predmeta, veoma je bitno osigurati uspostavljanje atmosfere u kojoj će svjedoci slobodno davati izjave bez straha od prijetnji ili pritisaka koje mogu ugroziti njihov ili život njima bliskih osoba.

Neophodno je bilo da se izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) za sve identificirane probleme i predložena rješenja predvide mjere za unaprjeđenje zaštite i podrške svjedocima, te ista osigura, tijekom i nakon suđenja, čime se doprinosi vođenju postupaka u predmetima ratnih zločina u skladu s interesima pravde i pravičnosti. Također, imajući u vidu evidentirane poteškoće ostvarivanja imovinskopravnih zahtjeva i u kaznenim i u parničnim postupcima, jedna od mjera predviđenih izmjenama i dopunama (revidiranom Strategijom) jeste unaprjeđenje normativnog okvira za ostvarivanje imovinskopravnih zahtjeva u parničnom postupku kada su podnositelji svjedoci pod mjerama zaštite, na nivou BiH, entiteta i Brčko distrikta BiH.

5.1 ZAŠTITA SVJEDOKA

U Bosni i Hercegovini uspostavljen je pravni okvir kojim se uređuje materija zaštite svjedoka i propisuje postupak određivanja i provođenja mjera zaštite. Zakoni o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka usvojeni su na nivou BiH, entiteta i Brčko distrikta BiH. Zakon koji definira nadležnost Državne agencije za istrage i zaštitu – SIPA za uspostavljanje i provođenje programa zaštite svjedoka (Zakon o programu zaštite svjedoka u BiH) je usvojen i važi samo na nivou BiH. Također i niz konvencija i drugih međunarodnih instrumenata obvezuju Bosnu i Hercegovinu da osigura efikasnu zaštitu svjedoka od raznih oblika zastrašivanja, odnosno ugrožavanja tjelesnog integriteta, života i zdravlja, kao i pružanja svih mjera podrške i zaštite članovima obitelji svjedoka ili njima bliskih osoba.

U postupcima ratnih zločina Sud BiH i sudovi u entitetima i Brčko distriktu BiH svjedocima određuju mjere zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka koje se provode tijekom kaznenog postupka. U kontekstu osiguranja jednakih standarda zaštite svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka u postupcima pred svim pravosudnim institucijama u BiH, izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) prepoznata je potreba analize relevantnih zakonskih odredaba s ciljem usvajanja izmjena zakona kojim će se osigurati uspostavljanje ujednačenog mehanizma pružanja zaštite i podrške svjedocima tijekom suđenja te nakon svjedočenja odnosno suđenja.

Nadzorno tijelo je u Ažuriranoj analizi implementacije Strategije zaključno sa 2016. godinom konstatiralo da je Pravilnikom o unutaršnjoj organizaciji i sistematizaciji SIPA-e u Odjeljenju za zaštitu svjedoka sistematiziran potreban broj uposlenika. SIPA je u 2017. godini izvijestila Nadzorno tijelo da se planira usvajanje novog Pravilnika koji će predvidjeti veći broj policijskih službenika u svim organizacijskim jedinicama uključujući i Odjeljenje za zaštitu svjedoka kao i Sektor za istraživanje ratnih zločina i kaznenih djela kažnjivih po međunarodnom humanitarnom pravu. Također, potrebno je da kapacitete za zaštitu i podršku svjedoka jačaju sve policijske agencije u suradnji s nadležnim ministarstvima unutarnjih poslova i ministarstvima financija.

5.2. PODRŠKA ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA

Djelotvoran program podrške svjedocima i žrtvama u predmetima ratnih zločina neophodan je za uspješno odvijanje ovih kaznenih postupaka. U većini situacija svjedoci u predmetima ratnih zločina su i sami žrtve ili članovi obitelji žrtava ili nestalih osoba koji spadaju u rizičnu grupu ljudi podložnu emotivnim reakcijama tijekom svjedočenja. Neophodno je osigurati podršku svjedocima i izgraditi kapacitete u ovoj oblasti, što će pomoći i u postupcima za brojna druga kaznena djela.

Pored odjela za podršku svjedocima Suda BiH trenutno većina kantonalnih i okružnih sudova u BiH kao i Osnovni sud Brčko distrikta BiH imaju uspostavljene urede (odjele) za podršku svjedocima te zaposlene psihologe/suradnike za pružanje podrške. Adaptacija prostorija i soba za svjedoke je uglavnom realizirana uz podršku UNDP-a koji je ujedno za najveći broj institucija osigurao sredstva za financiranje suradnika za podršku na određeno vrijeme. Bilo je predviđeno da relevantne vlade nastave financiranje nakon završetka financiranja od strane UNDP-a. Međutim, jedan broj institucija nije uspio osigurati financijsku podršku za ovo osoblje kroz redovni proračun. Također, kroz program pomoći Europske unije IPA 2012/2013 osigurana su sredstva za plaće suradnika za podršku svjedocima u određenim pravosudnim institucijama, ali ova sredstva su sudovima i tužiteljstvima na raspolaganju do veljače 2019. godine.

Dakle, kako bi ovaj izuzetno važan segment procesuiranja predmeta ratnih zločina i u sudovima i u tužiteljstvima bio adekvatno osiguran, potrebno je izvršiti analizu stanja u svezi postojanja odjela za podršku i angažiranja suradnika te izraditi potrebu procjena za one institucije u kojima ovo osoblje nije zaposleno. Analizu dostaviti ministarstvima pravde i financija.

Također, kako bi se sagledao rad odjela, te statistički podaci o broju predmeta i svjedoka kojima je pružena podrška, izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) se uvodi nova mjera koja se odnosi na dostavljanje izvještaja Nadzornom tijelu o radu ovih odjela.

Dosadašnje iskustvo u osiguravanju podrške svjedocima i žrtvama pokazalo je da postoji potreba da se određeni vid psihološke podrške navedenoj skupini treba pružiti u fazi istrage i u fazi suđenja, kao i da se osigura koordinacija između ovih odjela u sudovima i tužiteljstvima. Tako, izmjene i dopune Strategije (revidirana Strategija) predviđa mjeru kojom se nastoji dalje unaprijediti suradnja između odjela za podršku svjedocima u sudovima i tužiteljstvima u BiH u predmetima ratnih zločina, i to na način da odjeli za podršku svjedocima Suda BiH i Tužiteljstva BiH pružaju svu potrebnu podršku odjelima entitetskih pravosudnih institucija, odnosno institucijama Brčko distrikta BiH. Izvještaj o svim oblicima uspostavljene suradnje između odjela za podršku svjedocima u nadležnim sudovima i tužiteljstvima u predmetima ratnih zločina će se dostavljati Nadzornom tijelu.

6. PROVOĐENJE STRATEGIJE I NADZOR

U cilju praćenja efikasnosti i kvalitete provođenja mjera iz izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) i procjene ostvarenih rezultata u odnosu na očekivane, potrebno je da Nadzorno tijelo nastavi na kontinuiran način pratiti i usmjeravati rad svih institucija zaduženih za provođenje strateških mjera.

Imenovanje

Na prijedlog Ministarstva pravde BiH, Vijeće ministara BiH formiralo je 2009. godine stalno i stručno Nadzorno tijelo u čiji sastav su imenovani predstavnici ministarstava pravde, financija i trezora BiH, Federacije BiH, Republike Srpske, Ministarstva sigurnosti BiH i odgovarajućih institucija Brčko distrikta BiH, kao i VSTV-a. Nadzorno tijelo će nastaviti pratiti provođenje izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) te je potrebno osigurati pooštavanje odgovornosti za neizvršavanje zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela. U tom smislu je potrebno izmijeniti Odluku Vijeća ministara BiH o formiranju Nadzornog tijela, što je predviđeno kao jedna od mjera.

Način rada i podrška radu Nadzornog tijela

Nadzorno tijelo sastajat će se i dalje jednom mjesečno.

Svi subjekti koji rade na izvršavanju mjera iz izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije), a posebno glavni tužitelj Tužiteljstva BiH, predsjednik Suda BiH, glavni federalni tužitelj FBiH, glavni republički javni tužitelj RS, glavni tužitelj Tužiteljstva Brčko distrikta

BiH, predsjednici vrhovnih sudova F BiH i RS i Apelacijskog suda Brčko distrikta redovno će izvještavati Nadzorno tijelo o provedenim aktivnostima, u skladu s rokovima predviđenim strateškim mjerama.

Nadzorno tijelo podnositi će kvartalne izvještaje Vijeću ministara o izvršavanju mjera iz izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije). Kvartalni izvještaji koje usvaja Vijeće ministara mogu sadržavati prijedlog mjera za unaprijeđenje stupnja realizacije pojedinačnih strateških mjera.

Nadzorno tijelo može davati upute za poboljšanje provedbe ove Strategije, koje ne mogu biti u suprotnosti s ciljevima Strategije. Nadzorno tijelo može također odlučiti o načinu sudjelovanja predstavnika civilnog društva, medija i međunarodnih organizacija u procesu praćenja provođenja Strategije.

Jedna od mjera kojom bi se osnažila obveza provođenja mjera i ciljeva izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) od strane nadležnih institucija jeste jačanje uloge Nadzornog tijela u pogledu obveze izvještavanja svih relevantnih institucija u BiH. Jačanje uloge Nadzornog tijela je između ostalog i jedan od zaključaka Ministarskog sastanka održanog u okviru Strukturalnog dijaloga o pravosuđu, 13. lipnja 2016. godine. U tom kontekstu, izmjenama i dopunama Strategije (revidiranom Strategijom) unaprijeđena je uloga i status Nadzornog tijela po pitanju nadzora nad provođenjem strateških ciljeva i mjera na način da je uspostavljen cjelovit mehanizam izvještavanja Nadzornog tijela od strane nadležnih subjekata po pitanju realizacije mjera za koje su zaduženi. Subjekti nadležni za implementaciju Strategije u obvezi su redovno i periodično obavještavati Nadzorno tijelo o poduzetim aktivnostima te stupnju realizacije pojedinih ciljeva i mjera, kao i realizaciji zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela čime je unaprijeđen stupanj odgovornosti za nepoštivanje odluka Nadzornog tijela.

Dodatno, pored uspostavljanja obveze izvještavanja o provođenju odluka Nadzornog tijela, s ciljem osiguranja pravovremene realizacije mjera i ciljeva utvrđenih Strategijom potrebno je bilo osnažiti odgovornost nadležnih subjekata. Naime, kao jedan od najvećih problema vezanih za provedbu Strategije istaknut je problem odgovornosti za neprovođenje ciljeva i mjera Strategije, odnosno zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela, koje ovo tijelo, u skladu s Odlukom o formiranju, upućuje subjektima odgovornim za provedbu Strategije.

S tim u svezi javlja se potreba da se ovo pitanje preciznije definira kroz izmjene i dopune Strategije, odnosno da se osigura odgovornost za provođenje strateških ciljeva i mjera subjekata nadležnih za njihovu implementaciju.

Jedna od mjera kojom će se osigurati odgovornost nadležnih subjekata jeste donošenje obvezujuće upute za tužitelje koji rade na predmetima ratnih zločina a kojom će se predvidjeti obveza provođenja izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) te zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela. Izmjenama i dopunama Strategije je predviđeno da VSTV BiH usvoji smjernice glavnim tužiteljima Tužiteljstva BiH, Tužiteljstva Brčko distrikta BiH, Federalnog tužiteljstva FBiH i Republičkog javnog tužiteljstva RS o donošenju ove upute za

tužitelje koji rade na predmetima ratnih zločina kojom će se predvidjeti obveza provođenja mjera i rokova iz Strategije kao i odluka Nadzornog tijela.

Kada su u pitanju sudovi, VSTV BiH je usvojio Uputu za praćenje rada na predmetima ratnih zločina u sudovima koje predviđa prioritarno rješavanje ovih predmeta u slučajevima kada suci pored predmeta ratnih zločina u radu imaju i druge vrste predmeta.

VSTV BiH osigurat će stručnu i administrativnu podršku radu Nadzornom tijelu u skladu s Odlukom Vijeća ministara BiH.

7. FINANCIJSKI ASPEKTI

Provođenje izmjena i dopuna Strategije (revidirana Strategija) ima financijske implikacije za veliki broj institucija s nadležnostima u sektoru pravde i provođenja zakona. Ovo poglavlje ukazuje na poteškoće u procesu financijskog planiranja i ulaganja u ljudske i materijalne resurse koji su potrebni za ostvarenje strateških mjera, implikacije koje će izmjene i dopune Strategije (revidirana Strategija) imati na srednjoročne proračune nadležnih institucija i naglašava važnost adekvatnog osiguranja sredstava za provođenje ovog dokumenta. Sve institucije koje će raditi na realizaciji izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije) trebaju detaljno obrazložiti svoje financijske potrebe uz prilaganje konkretnih pokazatelja, kako bi se ostvarili ciljevi zadani u Strategiji. Ostvarenje ovog cilja predstavljat će ozbiljan izazov u sljedećem periodu i imat će implikacije na sljedeći proračunski ciklus. Ovdje je značajno naglasiti da se iz IPA sredstava financira osoblje sudova i tužiteljstava za rad na predmetima ratnih zločina, te da ova podrška traje do veljače 2019. godine. Ovo osoblje, osim manjih izuzetaka, još nije preuzeto na financiranje putem redovnih proračuna, za šta je neophodno planirati sredstva u proračunima za 2019. godinu.

STRATEŠKI CILJ I					
<p><u>Procesuirati najsloženije i najprioritetnije predmete ratnih zločina pred Sudom BiH i Tužiteljstvom BiH, a ostale predmete pred pravosudnim tijelima entiteta i Brčko distrikta BiH sve do kraja 2023. godine</u></p>					
	STRATEŠKA MJERA	ODGOVORNOST ZA PROVEDBU	ROK ZA PROVEDBU (računa se od dana usvajanja Strategije)	POKAZATELJI REALIZACIJE MJERA	
1.	Osigurati adekvatan raspored sudaca i tužitelja, kao i stručnog i administrativnog osoblja za rad na predmetima ratnih zločina u okviru unutarnje organizacije sudova i tužiteljstava koji će omogućiti ispunjenje ciljeva i rokova predviđenih Strategijom	Rukovoditelji sudova i tužiteljstava u BiH	Kontinuirano do 2023. godine	Osiguran adekvatan raspored sudaca i tužitelja kao i stručnog i administrativnog osoblja	
STRATEŠKI CILJ II		<p><u>Redovno ažuriranje evidencija o svim predmetima ratnih zločina koji se nalaze pred BH pravosuđem na nivou Suda i Tužiteljstva BiH</u></p>			
<i>Podaci o predmetima</i>					

1.	Ažurirati postojeću centraliziranu evidenciju predmeta ratnih zločina u BiH pri Tužiteljstvu BiH i izvršiti reviziju kategorizacije predmeta u skladu s kriterijima iz Aneksa A	Tužiteljstvo BiH i tužiteljstva u entitetima i BD BiH	30 dana	Ažurirana postojeća centralizirana evidencija predmeta ratnih zločina i izvršena revizija kategorizacije predmeta
2.	Izvijestiti Nadzorno tijelo o izvršenoj reviziji kategorizacije i broju predmeta ratnih zločina u Tužiteljstvu BiH i tužiteljstvima u entitetima i Brčko distriktu BiH u skladu s kriterijima iz Aneksa A	Tužiteljstvo BiH	35 dana	Nadzornom tijelu je dostavljena informacija o kategorizaciji predmeta u centraliziranoj bazi podataka u skladu s kriterijima iz Aneksa A (složeni i manje složeni predmeti) u Tužiteljstvu BiH i broju predmeta u tužiteljstvima u entitetima i BD BiH, u kojima nije donesena tužiteljska odluka
3.	Redovno ažurirati centralizirane evidencije s podacima o broju i strukturi neriješenih predmeta	Tužiteljstvo BiH i tužiteljstva u entitetima i BD	Kontinuirano	Redovno unošenje podataka uz klasifikaciju različitih vrsta predmeta ratnih zločina
4.	Osigurati stalne ljudske i materijalne kapacitete za održavanje evidencije	Tužiteljstvo BiH	Kontinuirano	Angažiran službenik na neodređeno vrijeme koji će raditi na unosu i ažuriranju podataka. Osiguran adekvatan prostor za rad službenika, smještaj i čuvanje podataka (izmjena organizacijske strukture)

5.	Osigurati dostavljanje podataka iz evidencije na zahtjev tužiteljstva iz entiteta i Brčko distrikta BiH u roku od 8 dana	Tužiteljstvo BiH	Kontinuirano	Blagovremeno dostavljeni podaci iz evidencije
6.	Ažurirati evidencije o broju potvrđenih optužnica, izrečenih prvostupanjskih presuda i pravomoćnih presuda u predmetima ratnih zločina pred sudovima u BiH počevši od 1. ožujka 2003. godine	Sud BiH, sudovi u entitetima i BD BiH	30 dana	Ažurirana evidencija
7.	Izještavati Sud BiH o predmetima ratnih zločina, potvrđenim i izmijenjenim optužnicama i donesenim prvostupanjskim i drugostupanjskim presudama i dostavljati ove izvještaje Nadzornom tijelu	Sudovi u entitetima i BD BiH i Sud BiH	Kontinuirano	Redovno unošenje podataka i izvještavanja Nadzornog tijela od strane Suda BiH
STRATEŠKI CILJ III		<u>Osigurati efikasno upravljanje predmetima ratnih zločina, odnosno njihovo raspoređivanje između državnog pravosuđa i pravosuđa entiteta i Brčko distrikta, koje će omogućiti procesuiranje u zadanom vremenskom periodu;</u>		
<i>Upravljanje predmetima</i>				

1.	Tužiteljstvo BiH podatke o ukupnom broju predmeta i prijedlogom nove kategorizacije istih dostavlja Sudu BiH uz istovremeno podnošenje prijedloga za prijenos vođenja postupka u manje složenim predmetima za koje smatra da se trebaju procesuirati pred pravosuđem entiteta i Brčko distrikta BiH	Tužiteljstvo BiH	45 dana	Tužiteljstvo BiH podatke o ukupnom broju predmeta s prijedlogom nove kategorizacije istih dostavilo Sudu BiH uz istovremeno podnesen prijedlog za prijenos vođenja postupka u predmetima za koje smatra da se trebaju procesuirati pred pravosuđem entiteta i BD BiH (u skladu s člankom 27.a ZKP BiH i kriterijima iz Aneksa A).	
2.	Tužiteljstvo BiH na kvartalnoj osnovi dostavlja izvještaj i podatke o novim predmetima s prijedlogom kategorizacije istih Sudu BiH uz istovremeno podnošenje prijedloga za prijenos vođenja postupka u onim manje složenim predmetima za koje smatra da se trebaju procesuirati pred pravosuđem entiteta i Brčko distrikta BiH	Tužiteljstvo BiH	Kontinuirano	Izvještaj i podaci o novim predmetima s prijedlogom kategorizacije složenosti kvartalno dostavljeni Sudu BiH uz istovremeno podnesen prijedlog za prijenos vođenja postupka u onim predmetima za koje Tužiteljstvo BiH smatra da se trebaju procesuirati pred pravosuđem entiteta (u skladu s člankom 27.a ZKP BiH i kriterijima iz Aneksa A) dostavljeni Sudu BiH	

3.	Izvjestiti Nadzorno tijelo o konačnom broju i kategorizaciji predmeta i broju predmeta za koje se podnosi prijedlog za prijenos vođenja postupka	Tužiteljstvo BiH	60 dana i kontinuirano	Tužiteljstvo BiH redovno informira Nadzorno tijelo o podacima o konačnom broju predmeta i broju predmeta za koje se podnosi prijedlog za prijenos vođenja postupka.	
4.	Sud BiH donosi odluku o prijedlozima Tužiteljstva BiH za prijenos vođenja postupka	Sud BiH	90 dana i kontinuirano	Sud BiH je donio odluku (Rješenje) o prijenosu vođenja postupka u predmetima ratnih zločina na entitetske sudove i tužiteljstva i BD BiH na osnovi dostavljenih prijedloga Tužiteljstva BiH	
5.	Sud BiH dostavlja izvještaj o broju i vrsti donesenih odluka po prijedlozima Tužiteljstva BiH za prijenos vođenja postupka i izvještava Nadzorno tijelo	Sud BiH	90 dana i kontinuirano	Sud BiH Nadzornom tijelu dostavio informacije o broju i vrsti donesenih odluka	
6.	Utvrđiti točan broj neriješenih predmeta ratnih zločina zaprimljenih u tužiteljstvima prije stupanja na snagu novog kaznenog zakonodavstva iz 2003. godine i dostaviti izvještaj Nadzornom tijelu	Tužiteljstvo BiH, entitetska tužiteljstva i Tužiteljstvo BD BiH	90 dana	Utvrđen broj neriješenih predmeta i dostavljen izvještaj Nadzornom tijelu	

7.	Sud BiH dostavlja izvještaj Nadzornom tijelu o broju preuzetih predmeta u skladu sa člankom 449. ZKP BiH i razlozima preuzimanja	Sud BiH	90 dana i kontinuirano	Izvještaj dostavljen Nadzornom tijelu	
8.	Dati ocjenu o okolnostima koje utječu na složenost predmeta i opravdanost postavljanja prijedloga Sudu BiH za ponovno preuzimanje predmeta s pravosuđa entiteta i Brčko distrikta BiH i izvijestiti Nadzorno tijelo	<ul style="list-style-type: none"> - Tužiteljstvo BiH, Federalno tužiteljstvo FBiH i kantonalna tužiteljstva; - Tužiteljstvo BiH, Republičko javno tužiteljstvo RS i okružna javna tužiteljstva; - Tužiteljstvo BiH i Tužiteljstvo BD BiH 	Kontinuirano	Dana ocjena u svezi opravdanosti postavljanja prijedloga Sudu BiH za ponovno preuzimanje predmeta i informacija dostavljena Nadzornom tijelu	
STRATEŠKI CILJ IV		<u>Prioritetno procesuirati najodgovornije učinitelje pred Sudom BiH uz pomoć usuglašanih kriterija za selekciju i prioritizaciju predmeta</u>			
Kriteriji za ocjenu složenosti predmeta					

1.	Izvršiti prioritetizaciju rješavanja svih neriješenih predmeta koji ostaju u radu u Tužiteljstvu BiH nakon raspoređivanja predmeta između pravosuđa na nivou BiH, entiteta i Brčko distrikta BiH	Tužiteljstvo BiH	60 dana nakon raspodjele predmeta	Izvršena prioritetizacija rješavanja svih predmeta koja uključuje podatke o broju osoba u predmetima	
2.	Sačiniti i redovno ažurirati godišnje planove rješavanja svih predmeta za period 2018-2023. godina, shodno izvršenoj prioritetizaciji	Tužiteljstvo BiH	Kontinuirano	Sačinjeni planovi rješavanja predmeta po godinama za Tužiteljstvo BiH koji se redovno ažuriraju	
3.	Izvijestiti Nadzorno tijelo o utvrđenoj listi prioriteta i planu rješavanja svih predmeta u okviru predmeta koji ostaju u radu u Tužiteljstvu BiH nakon raspoređivanja između pravosuđa na nivou BiH i entiteta i BD BiH	Tužiteljstvo BiH	Kontinuirano	Nadzornom tijelu dostavljena utvrđena lista predmeta shodno izvršenoj prioritetizaciji i planovi rješavanja predmeta po prioritetima u radu Tužiteljstva BiH	

4.	Redovni sastanci s ciljem osiguranja jedinstvene primjene usuglašenih kriterija (Aneks A) i dostavljanje izvještaja Nadzornom tijelu	Sud BiH i Tužiteljstvo BiH	Kontinuirano	Uspostavljena ujednačena praksa u pogledu primjene kriterija iz Aneksa A i donesene smjernice za primjenu kriterija. Nadzornom tijelu dostavljeni izvještaji o održanim sastancima i smjernice.
STRATEŠKI CILJ V		<u>Nastaviti s ujednačavanjem sudske prakse u predmetima ratnih zločina kako bi se osigurala pravna sigurnost i jednakost građana pred zakonom</u>		
Ujednačavanje sudske prakse				
1.	Održavati redovne zajedničke sjednice na kojima se zauzimaju zajednički stavovi, isključivo u predmetima ratnih zločina i dostavljati izvještaje Nadzornom tijelu	Sud BiH, Vrhovni sud FBiH, Vrhovni sud RS i Apelacijski sud BD BiH	Kontinuirano	Uspostavljeni zajednički stavovi sudova u predmetima ratnih zločina i dostavljeni izvještaji Nadzornom tijelu o održanim sastancima
2.	Provoditi edukacije sudaca i tužitelja u svezi primjene materijalnog prava u predmetima ratnih zločina, te presuda i stavova Europskog suda za ljudska prava, Ustavnog suda BiH i MKSJ. Dostaviti izvještaj Nadzornom tijelu o provedenim edukacijama	Centri za edukaciju sudaca i tužitelja u FBiH i RS u suradnji s VSTV-om BiH	Kontinuirano	Kontinuirano se provode edukacije sudaca i tužitelja i dostavlja izvještaj Nadzornom tijelu

STRATEŠKI CILJ VI

Dodatno ojačati kapacitete pravosuđa i policije u BiH za rad na predmetima ratnih zločina

Kapaciteti za procesuiranje

<p>1.</p>	<p>Izvršiti analizu postojećih orijentacijskih normativa za rad tužitelja na predmetima ratnih zločina u tužiteljstvima u BiH, s posebnim naglaskom na rad na najsloženijim predmetima</p>	<p>Stalna komisija za efikasnost tužiteljstava VSTV-a BiH</p>	<p>6 mjeseci</p>	<p>U slučaju identificiranih potreba shodno rezultatima analize, izvršena izmjena normativa za rad tužitelja na predmetima ratnih zločina</p>	
<p>2.</p>	<p>Izvršiti analizu postojećih orijentacijskih normativa za rad sudaca na predmetima ratnih zločina</p>	<p>Stalna komisija za efikasnost i kvalitetu sudova VSTV-a BiH</p>	<p>6 mjeseci</p>	<p>U slučaju identificiranih potreba shodno rezultatima analize, izvršena izmjena normativa za rad sudaca na predmetima ratnih zločina</p>	

3.	Izvršiti analizu i dati preporuke za izmjene ili dopune zakonskih i podzakonskih akata koji reguliraju pitanje omjera broja sudaca i tužitelja i broja i kvalifikacije osoblja (istražitelji) koje pruža podršku sucima i tužiteljima u radu na predmetima ratnih zločina	VSTV BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo pravde FBiH i Ministarstvo pravde RS	6 mjeseci	Shodno rezultatima analize dane preporuke i izvršene izmjene normativnih akata te predložene izmjene zakona. Dostavljen izvještaj Nadzornom tijelu	
4.	Izraditi Prijedlog neophodnih ulaganja u materijalne i kadrovske kapacitete pravosudnih institucija kako bi se omogućilo procesuiranje predmeta ratnih zločina u roku predviđenom Strategijom. Dostaviti izvještaj Nadzornom tijelu	VSTV BiH s nadležnim ministarstvima, zajedno sa sudovima i tužiteljstvima	3 mjeseca	Izrađen prijedlog potrebnih kapaciteta ulaganja koji sadrži potrebe za materijalnim i kadrovskim osposobljavanjem i resursima u pravosuđu i dostavljen izvještaj Nadzornom tijelu	
5.	Izraditi prijedlog neophodnih ulaganja u materijalne i kadrovske kapacitete policijskih agencija kako bi se omogućilo efikasno provođenje istraga u predmetima ratnih zločina.	Policijske agencije u suradnji s nadležnim ministarstvima	3 mjeseca	Izrađen prijedlog potrebnih kapaciteta ulaganja koji sadrži potrebe za materijalnim i kadrovskim osposobljavanjem i resursima u policijskim agencijama, dostavljen izvještaj Nadzornom tijelu	

	Dostaviti izvještaj Nadzornom tijelu.				
6.	Osigurati potrebna sredstva za financiranje ljudskih resursa i materijalno tehničkih kapaciteta za rad sudova, tužiteljstava na predmetima ratnih zločina, uključujući i sredstva za provođenje mjera zaštite i podrške svjedoka, kao i dodatna sredstva za rad formiranih odjela za ratne zločine	Ministarstva pravde, Pravosudna komisija BD BiH i ministarstva financija u suradnji s VSTV-om BiH i zajedno sa sudovima i tužiteljstvima u BiH	6 mjeseci i kontinuirano	Osigurana sredstva za financiranje ljudskih resursa i materijalno tehničkih kapaciteta za rad sudova i tužiteljstava na predmetima ratnih zločina.	
7.	Osigurati potrebna sredstva za financiranje ljudskih resursa i materijalno tehničkih kapaciteta za rad policijskih agencija na predmetima ratnih zločina, uključujući i sredstva za provođenje mjera zaštite i podrške svjedoka, kao i dodatna sredstva za rad formiranih odjela za ratne zločine	Nadležna ministarstva u suradnji s policijskim agencijama	6 mjeseci i kontinuirano	Osigurana sredstva za financiranje ljudskih resursa i materijalno tehničkih kapaciteta za rad policijskih agencija na predmetima ratnih zločina.	
8.	Provesti specijaliziranu obuku iz oblasti istraga ratnih zločina te postupanja s	Tužiteljstva u suradnji s	6 mjeseci i kontinuirano	Izrađen i proveden program specijalizirane obuke i dostavljen	

	traumatiziranim žrtvama i svjedocima za osoblje tužiteljstava za istraživanje predmeta ratnih zločina na entitetskim nivoima i nivou Brčko distrikta BiH. Dostaviti izvještaj Nadzornom tijelu.	Centrima za edukaciju sudaca i tužitelja u RS i FBiH i uz podršku VSTV-a BiH		izvještaj Nadzornom tijelu	
9.	Provesti specijaliziranu obuku službenika policijskih agencija na planu istraživanja ratnih zločina kao i u smislu metoda ispitivanja i rada s traumatiziranim žrtvama i svjedocima	Policijske agencije u suradnji s tužiteljstvima u BiH	6 mjeseci i kontinuirano	Izrađen i proveden program specijalizirane obuke i dostavljen izvještaj Nadzornom tijelu	
10.	Redovno održavati sastanke između tužiteljstava u BiH i nadležnih policijskih agencija, a u svrhu unaprjeđenja suradnje i rada na predmetima ratnih zločina te efikasnog planiranja i osiguranja potrebnih policijskih kapaciteta	Tužiteljstva u BiH i policijske agencije (postojeći operativni forumi) u suradnji s VSTV-om BiH	Tromjesečno i kontinuirano	Unaprjeđena suradnja tužiteljstava i policijskih agencija kroz održavanje redovnih tromjesečnih sastanaka (operativni forumi) i koordiniranje aktivnosti te osigurani policijski kapaciteti za rad na predmetima ratnih zločina u svim tužiteljstvima. Tromjesečni izvještaji o suradnji podneseni Nadzornom tijelu	
STRATEŠKI CILJ VII		<u>Poboljšati ostvarenu suradnju sa zemljama u regiji po pitanju predmeta ratnih zločina u cilju napretka u cijeloj regiji</u>			
Regionalna suradnja					

1.	Održavati redovne sastanke: Tužiteljstvo BiH, Federalno tužiteljstvo i kantonalna tužiteljstva u FBiH, Republičko javno tužiteljstvo RS i okružna javna tužiteljstva u RS i Tužiteljstvo Brčko distrikta BiH u svezi regionalne suradnje. Dostavljati izvještaje Nadzornom tijelu	Tužiteljstvo BiH, Federalno tužiteljstvo i kantonalna tužiteljstva u FBiH, Republičko javno tužiteljstvo RS i okružna javna tužiteljstva u RS i Tužiteljstvo BD BiH	Kontinuirano	Održavaju se sastanci svakih 12 mjeseci i dostavljaju se izvještaji sa sastanaka Nadzornom tijelu
2.	Tužiteljstva u BiH redovno informiraju Nadzorno tijelo o stanju regionalne suradnje u predmetima ratnih zločina	Tužiteljstvo BiH, Federalno tužiteljstvo i kantonalna tužiteljstva u FBiH, Republičko javno tužiteljstvo RS i okružna javna tužiteljstva u RS i Tužiteljstvo BD BiH	Kontinuirano	Nadzornom tijelu dostavljen šestomjesečni izvještaj o suradnji tužiteljstava u BiH po pitanju regionalne suradnje u predmetima ratnih zločina
3.	Održavati periodične sastanke s predstavnicima pravosuđa iz regije u cilju jačanja pravosudne suradnje u svezi predmeta ratnih zločina. Dostaviti izvještaj Nadzornom tijelu o održanim sastancima	Sud BiH i Tužiteljstvo BiH u suradnji s tužiteljstvima i sudovima iz regije i uz pomoć međunarodnih organizacija u BiH	Kontinuirano	Održavanje periodičnih sastanaka. Izrađeni prijedlozi rješenja za unaprjeđenje pravosudne suradnje u svezi predmeta ratnih zločina i dostavljen izvještaj Nadzornom tijelu
STRATEŠKI CILJ VIII		<u>Nastaviti osiguravati i unaprjeđivati zaštitu, podršku i isti tretman svih žrtava i svjedoka u postupcima pred svim sudovima u BiH</u>		

1.	Sprječavati neovlašteno otkrivanje zaštićenih podataka o identitetu svjedoka i drugih informacija	Svi sudovi i tužiteljstva u BiH	Kontinuirano	Potpuna primjena zakonskih odredbi koje reguliraju problem neovlaštenog otkrivanja podataka. Koordinacija i razmjena informacija između sudova i tužiteljstava o primjeni mjera u slučajevima kada isti svjedok daje izjavu pred različitim sudovima i tužiteljstvima u BiH
2.	Analizirati odredbe zakonâ o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka u cilju uspostave ujednačenog mehanizma zaštite svjedoka i podrške svjedocima tijekom i poslije svjedočenja	Ministarstvo pravde BiH, entitetska ministarstva pravde i Pravosudna komisija BD BiH	6 mjeseci	Nacrti zakonâ dostavljeni u proceduru
3.	Unaprijediti suradnju između odjela za podršku svjedocima u sudovima i tužiteljstvima u predmetima ratnih zločina	Odjeljenje za podršku svjedocima Suda BiH i Tužiteljstva BiH u suradnji s odjelima za podršku svjedocima u sudovima i tužiteljstvima u BiH	Kontinuirano	Izveštaj o svim oblicima ostvarene pomoći i suradnje između odjela za podršku svjedocima u sudovima i tužiteljstvima u predmetima ratnih zločina jednom godišnje dostavljen Nadzornom tijelu.
4.	Izvršiti analizu stanja u svezi postojanja odjela za podršku svjedocima i suradnika za pružanje	VSTV BiH u suradnji s tužiteljstvima i sudovima u entitetima i BD BiH i	3 mjeseca	Izvršena analiza i sačinjena procjena potreba za jačanjem kapaciteta u svezi podrške svjedocima i

	podrške svjedocima u sudovima i tužiteljstvima u entitetima i Brčko distriktu BiH te izraditi procjenu potreba za sve institucije	nadležnim ministarstvima		dostavljena nadležnim ministarstvima i Nadzornom tijelu.	
5.	Angažirati službenika za pružanje podrške svjedocima u postupku davanja izjave tijekom istrage i suđenja.	Tužiteljstvo BiH i tužiteljstva i sudovi u entitetima i BD BiH	6 mjeseci	Sistematizirano radno mjesto službenika u pravilnicima o unutarnjoj organizaciji tužiteljstava i sudova. Zasnovan radni odnos sa službenikom za pružanje podrške svjedocima u postupku davanja izjave tijekom istrage i suđenja	
6.	Izještavati Nadzorno tijelo o radu Odjela za podršku svjedocima u sudovima i tužiteljstvima	Sudovi, tužiteljstva	šestomjesečno	Nadzornom tijelu dostavljaju se šestomjesečni izvještaji o radu OPS sa svjedocima / žrtvama ratnih zločina	
7.	Unaprijediti normativni okvir za ostvarivanje imovinskopravnih zahtjeva u parničnim postupcima svjedoka pod mjerama zaštite	Ministarstvo pravde BiH, entitetska ministarstva pravde, Pravosudna komisija BD BiH	6 mjeseci	Normativni okvir unaprijeđen Usuglašena zakonska rješenja usvojena od strane zakonodavnih tijela	
STRATEŠKI CILJ IX		<u>Ojačati uspostavljeni sistem kontrole i nadzora nad provođenjem mjera iz izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije)</u>			
<i>Provođenje strategije i nadzor</i>					

1.	Donijeti novu Odluku o formiranju Nadzornog tijela	Vijeće ministara BiH na prijedlog Ministarstva pravde BiH	30 dana	Donesena Odluka Vijeća ministara BiH o formiranju Nadzornog tijela i imenovani predstavnici: po dva iz Ministarstva pravde BiH, Federalnog ministarstva pravde FBiH, Ministarstva pravde RS, te po jednog predstavnika iz VSTV-a BiH, Ministarstva sigurnosti BiH i Pravosudne komisije BD BiH
2.	Nadzorno tijelo kontinuirano prati provođenje Strategije i redovno održava sastanke	Nadzorno tijelo	Sastanak jednom mjesečno, kontinuirano	Nadzorno tijelo podnosi kvartalne izvještaje Vijeću ministara BiH o provođenju Strategije
3.	Dostavljati izvještaje o provedenim aktivnostima iz Strategije	Glavni tužitelji Tužiteljstva BiH, Federalnog tužiteljstva FBiH, Republičkog javnog tužiteljstva RS, Tužiteljstva BD BiH. Predsjednik Suda BiH, predsjednici vrhovnih sudova entiteta i Apelacijskog suda BD BiH, predsjednik VSTV-a BiH, i drugi odgovorni subjekti	U skladu s rokovima predviđenim Strategijom	Podneseni izvještaji Nadzornom tijelu o provedenim aktivnostima
4.	Dostavljati na unificiranom obrascu izvještaje o radu sudova na predmetima ratnih	Sud BiH, vrhovni sudovi RS i F BiH, okružni i kantonalni sudovi i Apelacijski sud BD i Osnovni sud BD BiH i VSTV	Tromjesečno i kontinuirano	Svi sudovi koji su nadležni za procesuiranje predmeta ratnih zločina dostavljaju izvještaje o

	zločina Nadzornom tijelu	BiH		predmetima koji se nalaze u radu kod tih sudova (o potvrđenim optužnicama, o izmijenjenim optužnicama, donesenim prvostupanjskim i drugostupanjskim presudama itd.), VSTV-u BiH. VSTV BiH zbirne izvještaje dostavio Nadzornom tijelu.
5.	Dostavljati na unificiranom obrascu Izvještaja o radu tužiteljstava na predmetima ratnih zločina Nadzornom tijelu	Tužiteljstvo BiH, Federalno tužiteljstvo FBiH, Republičko javno tužiteljstvo RS, kantonalna i okružna javna tužiteljstva i Tužiteljstvo BD BiH, VSTV BIH	Tromjesečno i kontinuirano	Sva tužiteljstva dostavljaju izvještaje o predmetima ratnih zločina koji se nalaze u radu kod tih tužiteljstava (o neriješenim predmetima, riješenim predmetima, o potvrđenim optužnicama, o izmijenjenim optužnicama, donesenim prvostupanjskim i drugostupanjskim presudama itd.), VSTV-u BiH. VSTV BiH zbirne izvještaje dostavio Nadzornom tijelu
6.	Davati upute, zaključke i preporuke za poboljšanje provedbe izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije), kao i o načinu sudjelovanja predstavnika civilnog društva, medija i međunarodnih organizacija u procesu praćenja provođenja Strategije	Nadzorno tijelo	Kontinuirano prema potrebi	Unaprijeđen stupanj realizacije mjera gdje je to potrebno. Osigurano adekvatno sudjelovanje predstavnika civilnog društva, medija i međunarodnih organizacija u praćenju provođenja izmjena i dopuna Strategije (revidirane Strategije)
7.	Podnositi izvještaje Nadzornom tijelu o	VSTV BiH, tužiteljstva,	Kontinuirano/ prema potrebi	Sve relevantne institucije dostavljaju izvještaj Nadzornom

	realizaciji zaključaka uputa i preporuka Nadzornog tijela	sudovi, policijske agencije, ministarstva nadležna za mjere iz Strategije		tijelu o izvršenju zaključaka i uputa i preporuka Nadzornog tijela iz svoje nadležnosti
8.	Dostavljanje izvještaja (informacija) relevantnim institucijama o poštivanju zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela	Nadzorno tijelo	Kontinuirano/ prema potrebi	VSTV-u BiH dostavljen izvještaj o pridržavanju zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela od strane sudova i tužiteljstava. Nadležnim ministarstvima dostavljen izvještaj o realizaciji zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela od strane policijskih agencija u BiH. Vijeću ministara BiH, vladama entiteta i kantona, te Pravosudnoj komisiji BD BiH dostavljen izvještaj o pridržavanju zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela od strane relevantnih ministarstava
9.	Provoditi mjere predviđene Strategijom i zaključke, upute i preporuke Nadzornog tijela	Sve institucije nadležne za provođenje Strategije	Tromjesečno, kontinuirano	Sve nadležne institucije dosljedno i pravovremeno realiziraju mjere iz Strategije i zaključke, upute i preporuke Nadzornog tijela, o čemu, o svakoj pojedinačnoj mjeri na tromjesečnoj osnovi izvještavaju Nadzorno tijelo

10.	Usvojiti smjernice za glavne tužitelje Tužiteljstva BiH, Federalnog tužiteljstva FBiH, Republičkog javnog tužiteljstva RS i Tužiteljstva Brčko distrikta BiH za donošenje obvezujuće upute za tužitelje koji rade na predmetima ratnih zločina, a kojom se propisuje obvezno provođenje mjera iz Strategije i zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela	Stalna komisija za efikasnost tužiteljstava VSTV-a BiH	60 dana	Stalna komisija za efikasnost tužiteljstava VSTV-a BiH usvojila smjernica za glavne tužitelje Tužiteljstva BiH, Federalnog tužiteljstva, Republičkog javnog tužiteljstva i Tužiteljstva BD BiH o donošenju obvezujuće upute za tužitelje koji rade na predmetima ratnih zločina, a kojom se propisuje obvezno provođenje mjera iz Strategije i zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela	
11.	Donijeti uputu za tužitelje Tužiteljstva BiH, kantonalnih i okružnih javnih tužiteljstava i tužitelje Tužiteljstva Brčko distrikta BiH o obvezi provođenja mjera iz Strategije i zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela.	Glavni tužitelji Tužiteljstva BiH, kantonalnih i okružnih javnih tužiteljstava i Tužiteljstva BD BiH	90 dana	Donesena uputa za tužitelje Tužiteljstva BiH, kantonalnih i okružnih javnih tužiteljstava i tužitelje Tužiteljstva BD BiH o obvezi poštivanja mjera iz Strategije i zaključaka, uputa i preporuka Nadzornog tijela.	

Financijski aspekt					
1.	Izraditi projekciju i	Nadležna ministarstva	12 mjeseci	Izrađen dokument koji sadržava	

	dugoročni finansijski okvir za potpunu realizaciju Strategije do 2024. godine	pravde i financija		projekciju i dugoročni finansijski okvir za punu primjenu Strategije za rješavanje predmeta ratnih zločina u BiH do 2024. godine	
--	---	--------------------	--	--	--

ANEKS „A“

KRITERIJI ZA PREGLED PREDMETA RATNIH ZLOČINA

Radna grupa za izradu izmjena i dopuna Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (Radna grupa) prepoznala je potrebu za izmjenom kriterija za pregled i ocjenu složenosti predmeta ratnih zločina s ciljem fleksibiliziranja i usuglašenog tumačenja istih od strane Suda BiH i Tužiteljstva BiH, a kako bi se omogućio prijenos većeg broja predmeta ratnih zločina s pravosuđa državnog nivoa na entitetski nivo, odnosno nivo Brčko distrikta BiH.

S tim u svezi, izrađene su izmjene kriterija koji čine sastavni dio izmjena i dopuna Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina i sadržani su u Aneksu „A“ Strategije.

Prilikom izrade ovih Kriterija, u sadržajnom smislu, kao polazna osnova korišteni su kriteriji utvrđeni prvobitnom Strategijom, najbolja praksa uspostavljena pred domaćim sudovima i tužiteljstvima, uz konzultiranje prakse Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju i stalnog Međunarodnog kaznenog suda u Hagu.

Ovim Kriterijima utvrđuju se jasno definirane i usuglašene smjernice kojima će se rukovoditi Tužiteljstvo BiH i Sud BiH prilikom ponovnog pregleda i nove kategorizacije predmeta ratnih zločina s ciljem donošenja odluke Suda BiH o tome hoće li se predmet, s obzirom na stupanj njegove složenosti, procesuirati pred Tužiteljstvom BiH i Sudom BiH, ili pred sudovima i tužiteljstvima entiteta i Brčko distrikta BiH u skladu s člancima 27.a i 449. Zakona o kaznenom postupku BiH. Tužiteljstvo BiH će primjenjivati ove kriterije za utvrđivanje stupnja prioritetnosti predmeta, odnosno izrade liste prioritetnog procesuiranja najsloženijih predmeta, na osnovi kojeg će se određivati redoslijed procesuiranja pred Sudom BiH.

Postoji opredjeljenost da se svi materijalni i kadrovski resursi kojima raspolažu Tužiteljstvo BiH i Sud BiH prvenstveno usmjere na procesuiranje najsloženijih predmeta ratnih zločina, čija se složenost utvrđuje u skladu s ovim Kriterijima, a da se predmeti koji se ocijene kao manje složeni procesuiraju pred sudovima i tužiteljstvima entiteta i Brčko distrikta BiH. Primjena ovih kriterija, međutim, ne isključuje mogućnost da se pojedini predmeti, ukoliko postoje izuzetne okolnosti (javna ili službena funkcija učinitelja, potreba za osiguranjem mjera zaštite svjedoka, itd.), procesuiraju pred Tužiteljstvom BiH i Sudom BiH, iako bi po stupnju složenosti ti predmeti bili procesuirani pred drugim sudovima i tužiteljstvima.

Koristeći navedene kriterije Sud BiH će vršiti pregled složenosti predmeta na prijedlog stranaka ili branitelja ili po službenoj dužnosti, a u svrhu donošenja odluke o ustupanju ili preuzimanju predmeta primjenom odgovarajućih odredbi ZKP-a BiH. Tužiteljstvo BiH će prilikom podnošenja Sudu prijedloga za ustupanje ili preuzimanje predmeta koristiti iste kriterije. Također, svi sudovi i tužiteljstva će, koristeći ove Kriterije, podnositi prijedlog Sudu BiH za preuzimanje predmeta u skladu s člankom 449. ZKP BiH.

Ukoliko predmet ispunjava dolje navedene kriterije u pogledu težine kaznenog djela i svojstva i uloge učinitelja, pojedinačno ili u njihovoj međusobnoj vezi, postupak će se voditi pred Sudom BiH, a u suprotnom će se postupak voditi pred drugim nadležnim

sudom u BiH, a u skladu sa zakonskim odredbama o nadležnosti, ustupanju ili preuzimanju predmeta.

TEŽINA KAZNENOG DJELA:

- a) pravna kvalifikacija kaznenog djela (genocid i zločini protiv čovječnosti u svim slučajevima, te kaznena djela koja su pravno kvalificirana kao ratni zločin protiv civilnog stanovništva, ratni zločin protiv ratnih zarobljenika ili ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika uz ispunjenje najmanje jednog od ostalih kriterija)
- b) sistematska ubojstva
- c) teži oblici silovanja (sistematska silovanja, formiranje zatočeničkih centara s ciljem seksualnog ropstva)
- d) teži oblici nezakonitog zatvaranja ili drugo teško oduzimanje fizičke slobode (osnivanje, provođenje i držanje u logorima i zatočeničkim centrima, uzimajući u obzir masovnost, dužinu ili posebno teške uvjete zatvaranja)
- e) teži oblici nanošenja patnje civilnom stanovništvu (masovno granatiranje civilnih objekata, uništavanje religijskih i kulturno-povijesnih spomenika)
- f) povezanost predmeta s drugim predmetima

SVOJSTVO I ULOGA UČINITELJA U IZVRŠENJU KAZNENOG DJELA

- a) formacijska dužnost
- b) rukovodeća funkcija u upravljanju logorima i zatočeničkim centrima
- c) politička/pravosudna funkcija
- d) teži načini i stupnjevi sudjelovanja u izvršenju kaznenog djela (udruženi zločinački poduhvat, zapovjedna odgovornost)

Aneks „B“

predmeti protiv osoba s A-liste Pravila puta i unaprjeđenje regionalne suradnje

U cilju osiguranja veće transparentnosti rada pravosuđa na predmetima ratnih zločina, otklanjanja problema uočenih u praksi, te unaprjeđenja regionalne suradnje, revidirana Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina dopunjuje se kako slijedi:

1. Predmeti/osobe s ranijom standardnom oznakom A

Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine se obvezuje da će u roku od 90 dana od usvajanja Državne strategije dostaviti podatke o predmetima/osobama s ranijom standardnom oznakom A čije je vođenje postupka ustupljeno entitetskim tužiteljstvima i Tužiteljstvu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Izvještaj odnosno statistički prikaz procesuiranja predmeta kaznenih djela ratnih zločina protiv osoba sa A-liste Pravila puta treba sadržavati sljedeće podatke: broj osoba koje su pravomoćno presuđene (uključujući podatka o vrsti presude – oslobađajuća/osuđujuća), broj osoba čiji se predmeti nalaze u žalbenom postupku, broj osoba koje čekaju prvostupanjske odluke, broj osoba koje su trenutno pod istragom, broj osoba protiv kojih je obustavljena istraga, broj osoba protiv kojih nije pokrenut postupak odnosno koje još uvijek nisu uzete u rad od 2004. godine tj. trenutka kada su predane Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine (broj preostalih predmeta).

Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, kao i sva ostala tužiteljstva, će prioritetno rješavati najsloženije predmete ratnih zločina s naglaskom na predmete/osobe s ranijom standardnom oznakom A, te će s tim u svezi sva tužiteljstva entiteta i Brčko Distrikta BiH redovno, svakih 90 dana, nakon usvajanja Strategije o tome izvještavati Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine, a ono Nadzorno tijelo putem svog predstavnika u istom.

Kako bi se osiguralo prioritetno rješavanje najsloženijih predmeta ratnih zločina, s naglaskom na predmete/osobe s ranijom standardnom oznakom A, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće će u roku od 30 dana od dana usvajanja revidirane Državne strategije usvojiti smjernice za glavne tužitelje o donošenju obvezujućih uputa tužiteljima koji rade na predmetima ratnih zločina kako bi ih obvezali na provedbu revidirane Državne strategije i uputa Nadzornog tijela, kao i njegovih preporuka. Glavni tužitelji će na osnovi smjernica donijeti obvezujuće upute u roku od mjesec dana od dana usvajanja smjernica.

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće će u roku od 60 dana od dana usvajanja Državne strategije usvojiti izmjene i dopune odgovarajućih propisa kako bi se osigurala disciplinska odgovornost sudaca i tužitelja u slučaju neispunjavanja obveza koje proizlaze iz revidirane Državne strategije, te drugih obvezujućih uputa koje se odnose na prioritetno procesuiranje najsloženijih predmeta ratnih zločina s naglaskom na najsloženije predmete/osobe s ranijom standardnom oznakom „A“.

Kako bi se olakšalo ostvarenje strateških ciljeva i dodatno osnažila transparentnost u ovoj oblasti Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine će, bez odgađanja, Vijeću ministara Bosne i Hercegovine dostaviti Odluku o formiranju Nadzornog tijela za praćenje provođenja revidirane Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina u sastavu iz Strateškog cilja IX, a u cilju funkcionalnosti Nadzornog tijela i osiguranja neprekidnog rada bit će imenovani i zamjenski članovi, kao i po jedan član bez prava glasa iz Suda Bosne i Hercegovine i Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, te u svojstvu promatrača predstavnici OESS-a, Ureda tužitelja MRMKS i Ureda Europske unije.

Nadzorno tijelo može po potrebi angažirati neovisne eksperte prava iz akademske zajednice. Nadzorno tijelo ima obvezu usvojiti smjernice o odnosima s javnošću, kojima će urediti redovno obavještanje o svom radu, kao i način komunikacije s medijima, zainteresiranim predstavnicima civilnog društva, udruženjima žrtava...

2. Regionalna suradnja

Regionalna suradnja u progonu ratnih zločinaca će se realizirati u skladu s međunarodnim standardima i principima, međunarodnim bilateralnim i multilateralnim sporazumima, kao i protokolima, te drugim propisima koji uređuju međusobnu suradnju. Regionalna suradnja će se odvijati i kroz suradnju s MSMKS-om, Uredom tužitelja MRMKS-a u skladu s rezolucijama Vijeća sigurnosti 1503 i 1534.

Cijeneci opredjeljenje pravosuđa Bosne i Hercegovine kada je riječ o postizanju pravde kao ultimativnog cilja kaznenog postupka neophodno je da sva tijela u Bosni i Hercegovini u skladu sa svojim nadležnostima surađuju s Uredom tužitelja MRMKS.

U cilju unaprjeđenja regionalne suradnje i jačanja nadzora nad realizacijom Strateškog cilja VII, Odlukom o formiranju Nadzornog tijela za praćenje provođenja revidirane Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina naložit će se Nadzornom tijelu da s posebnom pažnjom prati regionalnu suradnju i procjenjuje ostvarene rezultate u odnosu na ciljeve revidirane Strategije. U tom cilju, Nadzorno tijelo će se prije svega usmjeriti na razmatranje najboljih praksi u ovoj oblasti, odnosno nadzor nad provođenjem gore spomenutih principa suradnje u kontekstu pronalaženja mehanizama za rješavanje aktualnih problema. Također, Nadzorno tijelo će pratiti rješavanje pitanja koja se odnose na suradnju sa susjednim zemljama kada je riječ o kršenju međunarodnog humanitarnog prava na teritoriju Bosne i Hercegovine, te o tome izvještavati Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, uz preporuke o mjerama potrebnim za ostvarenje ovog strateškog cilja.